

HANUŠOVSKÉ

2 číslo • ročník XVIII • máj 2020

noviny

V tomto čísle:

OSLAVY 75. VÝROČIA OSLOBODENIA

Príhovor Mgr. Heleny Lipčákovej,

Str. 4

INTERVIEW

NOVÉ PODNETY ZVYČAJNE PRICHÁDZAJÚ Z NOVÉHO PROSTREDIA, ALE – KDE SA ČLOVEK NARODÍ, TAM NECHÁVA SVOJE SRDCE

Rozhovor s Mgr. Zuzanou Hrehovou, štatutárkou OZ Vegetabil - sušiareň liečivých rastlín

Str. 15

PÝTAME SA...

...primátora mesta Hanušovce nad Topľou PhDr. Štefana Straku
Čo zmenil koronavírus v živote občanov nášho mesta po uplynutí jedného mesiaca od prvého potvrdeného prípadu koronavírusu na Slovensku?

Str. 19

FOTOPRÍBEH V ČASE KORONY - HANUŠOVCE ŠIJÚ RÚŠKA -

Žijeme historické chvíle, ktoré menia doteraz zaužívané trendy v našich životoch. Mnohé skutočnosti, ktoré sme si na prahu nového roku 2020 nedokázali absolútne predstaviť - ani nám na um nešli - sú teraz reálnou súčasťou našich životov.

ZNAČKOU TOHTO OBDOBIA SA STALO RÚŠKO

Eva Hudáková

Anna Hrehová

Ked' začala koronová pandémia, nebolo možné kúpiť ani jedno rúško, no všetci zodpovední predstavitelia nášho štátu vyzývali občanov, aby

rúška nosili, lebo je to jeden zo spôsobov, ako pribrzdiť šírenie choroby COVID-19. Ako teda vyjsť z bludného kruhu absencie rúšok a povinnosti ich nosiť? Hanušovčania hneď v začiatkoch našli spôsob. Našli sa šičky z radov profesionálnych i amatérskych, ktoré sa s vervou pustili do práce. Začiatky neboli ľahké. Hľadali materiál, potrebovali mnoho síl, aby premošli bolesť chrčtice i trpnutie rúk, lebo detailná práca s malými rúškami si vyžadovala svoje. Neskôr prišli nápady aj s jednoduchšími strihmi a aj šičky rúšok nabrali zručnosť; práca im už išla rýchlejšie. Prvá várka predstavovala distribúciu jedného rúška do každej domácnosti zdarma, čo zabezpečovalo mesto Hanušovce nad Topľou. Niektoré či niektorí z tých, ktorí pomáhali, chcú zostať v anonymite. No naša vďaka patrí všetkým – známym i anonymným šičkám. Symbolické „ĎAKUJEME“ vyjadrujeme cez fotopríbeh na vnútornej dvojstrane tohto čísla Hanušovských novín.

Hanstyle družstvo

Kvôli epidémii koronavírusu COVID-19 spojenej s výpadkom častí príjmov i pre mesto Hanušovce nad Topľou sa skomplikovala príprava a realizácia stavebných projektov zameraných na obnovu mesta. Jednou z rozbehnutých stavieb je rekonštrukcia zdravotného strediska. Tu sa napr. stalo, že kvôli zatvoreným hraniciam nemohli prísť na stavbu pracovať majstri zo zahraničia. Viaceré podniky zastavili výrobu rôznych materiálov, ako sú trebárs strešné krytiny, preto sa musí čakať ich opätovné naštartovanie. A tak je to pri mnohých projektoch. Našťastie ešte v predkrízovom roku 2019 sa podarilo zabezpečiť vyše 2 milióny EUR (z EÚ fondov, zo štátneho rozpočtu či z iných zdrojov) na financovanie rôznych strategických zámerov/projektov, ktoré chceme čo najskôr premeniť na skutočnosť. Som vďačný poslancom mestského zastupiteľstva, ktorí v závere apríla 2020 podporili cez schválenie úveru vo výške 193 000 EUR nutné spolufinancovanie výstavby ľadovej plochy, obnovu zdravotného strediska, zberného dvora a ďalšie investície. V tomto kontexte sa preto rozbehnuté iniciatívy môžu dokončovať do plánovanej podoby.

Ukážky niektorých aktivít v období február 2020 – máj 2020

Zrealizované projekty

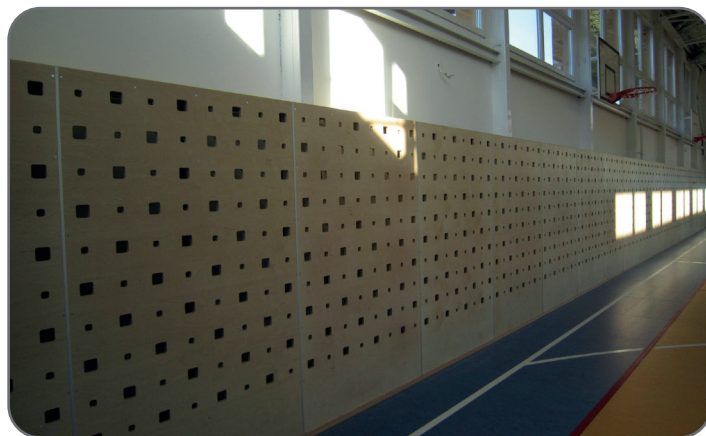
Obnova telocvične základnej školy

V závere roku 2019 sa uložila nová podlaha a vymaľoval sa strop a steny. Počas januára - marca 2020 sa inštalovala vzduchotechnika. Tiež sa vytvoril bezpečnostný obklad stien a vytvorili sa miesta na sedenie pre hráčov a divákov.

Dielo v hodnote 128 671,31 € je financované zo 4 zdrojov (vláda SR cez Akčný plán rozvoja okresu Vranov nad Topľou – 88 771,31 €, základná škola – vyše 17 000 €, mesto Hanušovce nad Topľou – 17 500 € a sponzorský dar – 5 400 €).

Na tomto mieste chcem oceniť dobrú spoluprácu s pani riaditeľkou ZŠ Natáliou Verčimákovou, s učiteľmi telesnej výchovy a tiež to, že športový nadšenec - môj brat Slavko z firmy Zvar, s.r.o. spomínaným sponzorským darom v priebehu februára 2020 významne pomohol tomu, aby sa telocvičňa dokončila.

Stavebné práce uskutočnila firma Sagansport, s.r.o. Stavebný dozor mal na starosti Ján Velebír.

Obnova tried

Projekt: Zlepšenie kľúčových kompetencií žiakov ZŠ

Cez tento projekt sa podarilo v súčinnosti so základnou školou zabezpečiť rekonštrukciu a vybavenie 3 tried, ktoré budú slúžiť pre rozvoj počítačovej gramotnosti, technických zručností a tiež pre výuku cudzích jazykov. Stavebné práce zastrešila firma Minard Slovakia, s.r.o. Vybavenie miestností zabezpečili firmy Daffer, s.r.o. a PCProfi, s.r.o.

Celkové náklady na projekt boli v hodnote približne 100 000 €. Z toho 95 % sa financovalo z EÚ fondov a 5 % predstavovalo spolufinancovanie mesta Hanušovce nad Topľou/základnej školy.

Areál materskej školy

Modernizácia detského ihriska (1. etapa)

Projektom na podporu pohybovej aktivity detí bola výstavba nových prvkov na detskom ihrisku pri materskej škole. Projekt pripravila pani riaditeľka Silvia Demetrovičová s projektovým tímom mestského úradu. Realizáciu zabezpečila spoločnosť Enercom, s.r.o.

Zdroje financovania: 8 000 € Úrad vlády SR (Program Podpora rozvoja športu), 1 428,40 € - mesto Hanušovce nad Topľou. Na detskom ihrisku sa inštalovali napr.:

Prebiehajúce projekty

Obnova zdravotného strediska

Je jednou z hlavných stavieb v tomto roku. Práce sa rozbehli vo februári 2020. Cieľom je dokončiť stavebné činnosti do konca roku 2020. Aktuálne sa uskutočňujú práce v interiéri 1. poschodia, prebieha tiež zateplovanie budovy.

Rekonštrukcia multifunkčného ihriska

V marci skončila prvá etapa prác položením koberca firmou Maro, s.r.o. Financovanie tohto projektu sa uskutočnilo z prostriedkov Úradu vlády SR (Program Podpora rozvoja športu – 10 000 €) so spolufinancovaním mesta Hanušovce nad Topľou (vyše 6 000 €).

V tom, aby sa obnova ihriska premenila z idey na skutočnosť a zabezpečili sa financie, mi zásadne pomohol Jozef Varga (zástupca primátora) a tiež prednosta MsÚ Slavomír Karabinoš. Odstránenie starého koberca a uloženie/zhutnenie podkladovej vrstvy kameňa pod nový koberec zabezpečili pracovníci mesta (Ján Pohlod, Peter Socha, Jozef Sabo, Jozef Velebír, Andrej Velebír, Jozef Jackanin, Pavol Džuka, Marek Popovič, Štefan Kopas a ďalší) v spolupráci s učiteľmi (Lukáš Čebra, Ondrej Sabo, Martin Štofán, Marek Balog), so školníkom (Juraj Sirotský) a so žiakmi ZŠ. Úspešný test vodopriepustnosti podlažia uskutočnili hasiči z Hasičského a záchranného zboru z Hanušoviec nad Topľou pod vedením ich veliteľa Martina Václavka.

V druhej etape prác počas apríla sa začalo čistením mantinelov. Práce, ktoré prebiehali, sa realizovali s ohľadom na epidémiu dodržiavaním prísnych hygienických predpisov (nosenie rúšok, rukavíc, práce v malých skupinkách - max. 2-3 ľudia atď.).

Spracoval Štefan Straka – primátor mesta
Foto: Štefan Straka

OSLAVY 75. VÝROČIA OSLOBODENIA

Oslobodenie našej vlasti a SNP, ktoré mu predchádzalo, je bohatým žriedlom našej národnej hrdosti a sebavedomia. Bolo skúškou zrelosti národa, ktorý si aj po 75 rokoch od tejto dejinnej udalosti zaslúži, aby myšlienky, pre ktoré naši otcovia a dedovia išli do zápasu s krutosťou a ponížením, dostali skutočný odraz v našom živote.

Hlavným cieľom nacistických plánov bola likvidácia Židov a likvidáčne zotročovanie slovanských národov. Hitler a jeho politici i generáli vo svojich predstavách o nadvládu nad svetom viedli dobyvačnú vojnu. Desiatky miliónov obyvateľov Európy, prevažne Slovanov, boli vystavené neľudskému rasovému teroru, deportáciám do pracovných alebo koncentračných táborov. Za frontom ustupujúcich nacistických vojsk zostalo 110 vypálených obcí, zničené mosty, železnice, zamínované objekty a cesty, hroby nevinných starých ľudí, žien a detí. Bola to najstrašnejšia vojna v histórii ľudstva.

Tragédia 2. svetovej vojny by nám mala byť stálou výstrahou. Nezabúdajme na tých, ktorí bojovali a zahynuli na frontoch, v horách a koncentračných táboroch za lepší ľudský svet. Nesmieme znevažovať vojakov, ktorí prešli tisíce kilometrov, aby nám priniesli slobodu. Porážka fašizmu neprišla sama od seba. Je za tým veľa obetí. Najväčšie obete a najväčšie zásluhy na víťazstve mali vojaci Červenej armády bývalého Sovietskeho zväzu. Za oslobodenie Slovenska položilo životy vyše 63 tisíc červenoarmejcov, ktorí ležia na 186 miestach Slovenska. Je treba poukázať aj na statočnosť a hrdinstvo spojeneckých vojsk Veľkej Británie, Francúzska i rumunskej armády.

Po boku Červenej armády bojovali aj tisíce Slovákov na všetkých frontoch 2. svetovej vojny, ktorí položili svoje životy za našu slobodu. Dôkazom toho sú pamätníky a pomníky skoro v každej obci nášho Slovenska. Desaťročia síce prešli, no ľudstvo sa nestalo ani múdrejším, ani zodpovednejším. Čo dnes vidíme? To, že snahy o rasovú, národnostnú, náboženskú a ešte ktovie akú diskrimináciu stále žijú a fungujú. Po celom svete sa rodia hnutia a dokonca aj politické strany, ktoré nielen ospravedlňujú, ale dokonca aj veľbia zločiny nacistov a fašistov. Nie je tomu inak ani u nás, na Slovensku. No poučenie z vojny varuje. S prekrúcaním dejín hrozí aj návrat fašizmu. Úlohou aj našej ZO Slovenského zväzu protifašistických bojovníkov, úlohou učiteľov v školách, rodičov a všetkých, ktorí sa podieľajú na výchove mladej generácie, je chrániť historickú pravdu o udalostiach 2. svetovej vojny a to, aby Deň víťazstva nad fašizmom neupadol do zabudnutia.

Určite by mali zaznieť slová poďakovania hrdinskej Červenej armáde a jej spojencom vrátane 1. československého armádneho zboru za slobodu, ktorú nám vybojovali. Medzi nimi boli aj občania Hanušoviec, ktorí sa po oslobodení našej obce prihlásili do 1. čsl. armádneho zboru a po boku Červenej armády sa zúčastnili bojov o Liptovský Mikuláš a jeho okolie. Z nich sa domov nevrátili Juraj Luščák a Dezider Haluška (padli v boji o Liptovský Mikuláš), bývalí partizáni Jozef Krupa Marcinko (padol pri Ružomberku) a Juraj Sabo Zákutný (padol pri Smrečanoch). Počas bojov pri Liptovskom Mikuláši bol Štefan Sabo Kačmar ranený do pravej ruky a domov sa vrátil ako invalid. Ostatní občania Andrej Sabo Zákutný, Andrej Sabo Babinčák, Vladimír Kováč, Michal Hanzo Mitaľ, Michal Seaman, Ján Bogľarský, Juraj Sabanoš, Andrej Polaček, Michal Čebra, Jozef Kopas a Ján Tešínský sa po skončení vojny šťastne vrátili domov.

Pripomínajme našim deťom a ich deťom, prečo sa už história spred 75 rokov nesmie zopakovať. Vytvorme spomienkový most medzi generáciami. Medzi tými, ktorí pomaly odchádzajú a tými, ktorí ešte len prichádzajú. Vychovávajme a učme. Nemlčme! S vďačnosťou spomínajme a nezabúdajme.

Mgr. Helena Lipčáková
predsedníčka ZO SZPB Hanušovce nad Topľou
foto: (aga)

VOJNOVÝ PRÍBEH MLADÉHO LETCA Z HANUŠOVIEC

Rok 2020 je rokom, v ktorom si pripomínáme 75. výročie oslobodenia spod fašizmu a ukončenia 2. svetovej vojny. Vojnové udalosti spôsobili mnoho škôd a ľudských obetí. Proti nemeckému fašizmu a jeho spojencom sa postavila mohutná protifašistická koalícia. Tvorili ju nielen politickí či vojenský predstavitelia štátov bojujúcich voči Nemecku, ale aj obyčajní ľudia bojujúci so zbraňou v ruke, často ďaleko za hranicami svojho domova. Patrili k nim aj mnohí Slováci a jedným z nich bol **Ján Kmec** z Hanušoviec nad Topľou. Tento mladý chlapec chcel svoje protifašistické cítenie realizovať v zahraničnom československom vojsku vo Veľkej Británii. Jeho krátky životný príbeh bol podľa mojich zistení popísaný a zverejnený pomerne málo. Aj týmto článkom chcem preto prispieť k lepšiemu poznaniu osôb z Hanušoviec nad Topľou spojených s históriou protifašistického odboja.

Ján Kmec sa narodil 7. júla 1923 v Hanušovciach nad Topľou v evanjelickej rodine. Vo svojom rodisku absolvoval základné vzdelanie (7 obecných tried a 2 triedy meštianky). V auguste 1938 opustil Československo a vycestoval do Kanady. Pobudol tam niekoľko rokov a pravdepodobne býval u svojho príbuzného Johana Lipaja v Montreale. Pracoval ako záhradník, keď sa v roku 1942 rozhodol vstúpiť do formujúcich sa zahraničných československých jednotiek vo Veľkej Británii. Prípravná fáza jeho vojenskej služby začínala už v Kanade. Kanada bola geograficky aj politicky úzko prepojená na Veľkú Britániu a svoje územie v začiatkoch vojny poskytla na formovanie nových britských vojenských síl (budovanie letectva, výcvik, ochranu a dopĺňanie vojenskej výzbroje a pod.). Týmto dôvodom boli hlavne intenzívne nemecké letecké útoky na Britské ostrovy predovšetkým v roku 1940.

tréningová jednotka). Od 30. marca 1943 bol spolu s inými Čechmi a Slovákmi účastníkom leteckého výcviku v kurze označenom č. 15. Mal zabezpečiť vyškolenie nových príslušníkov prevažne pre československé 311. letecké bombardovacie krídlo, ktoré súčasťou britskej RAF bolo od roku 1940.

Výcvik v letectve bol pomerne tvrdý, intenzívny a v priebehu vojny v ňom dochádzalo často aj k smrteľným nehodám. Obeťou jednej z nich sa stal aj Ján Kmec. Dňa 21. mája 1943 niekoľko minút po 12. hod. zo základne Silloth vo Veľkej Británii odštartovalo lietadlo typu Wellington X HE 546, ktoré bolo súčasťou jednotky č. 6 O.T.U. Tvorila ju zmiešaná anglicko-česko-slovenská posádka v zložení: nadporučík Kenneth Alfred Embery (21-ročný Brit, ktorý školiť leteckých nováčikov), čatár Miroslav Podborský – prvý pilot (23-ročný rodák z Moravských Janovic), čatár František Raška – druhý pilot (25-ročný rodák z Kopřivnice), poručík František Bouda – navigátor (26-ročný rodák z Viedne) a čatár Ján Kmec – radiotelegrafista a strelec. Na palube lietadla chýbali dvaja členovia z pôvodnej zostavy posádky lietadla, ktorí sa tiež zúčastňovali leteckého kurzu. Boli to strelci – čatári Václav Blahna (28-ročný, zahynul v auguste 1943) a Jaroslav Hájek (27-ročný, vojnu prežil a zomrel v roku 1995, 4-krát vyznamenaný Československým vojnovým krížom). Prebiehal cvičný let nad Solwayským zálivom blízko Castle Ross – Cumberland neďaleko britskej pevniny, s úlohou z malej výšky bombardovať plávajúci cieľ. Po zhodení bomby, niekoľko minút po 13. hodine lietadlo narazilo na vodnú hladinu a došlo k jeho pádu do mora. Pri tomto nešťastí zahynuli Miroslav Podborský, Kenneth Alfred Embery a Ján Kmec. Ich telá pohltilo more a už ich nevydalo. Námorníkom zo sprievodného remorkéra

sa podarilo zvyšných dvoch ranených letcov zachrániť a previesť do nemocnice v Kircutbright. Ich neskorší životný osud bol však tragický – František Raška zahynul pri bojovom lete v júni 1944 nad Francúzskom a František Bouda zahynul v marci 1945 pri leteckej nehode vo Veľkej Británii.

Telo Jána Kmeca pohltilo more, bol vyhlásený za nezvestného. Predstavitelia Veľkej Británie však naňho ako na človeka – cudzinca bojujúceho za obranu ich krajiny proti nepriateľovi – nezabudli a uctili si jeho pamiatku tým, že jeho meno sa stalo súčasťou zápisu (panel č. 156) na Pamätníku obetiam 2. svetovej vojny v Runnymede, grófstvo Surrey na kopci Coopers Hill pri rieke Temža. Ján Kmec dosiahol počas krátkej vojenskej služby hodnosť čatára, ale začiatkom 90. rokov 20. storočia bol

Československí príslušníci leteckého výcvikového kurzu RAF vo Veľkej Británii (marec 1943)

Dňa 10. marca 1942 bol Ján Kmec prijatý do britského RAF (Royal Air Force – Kráľovské letectvo) v Mautrede Canada. Zo Zámoria sa do Veľkej Británie dopravil 19. apríla 1942. Hneď na druhý deň bol prezentovaný ako príslušník československého zahraničného vojska a začlenený do kráľovskej dobrovoľníckej rezervy vzdušných síl s prideleným evidenčným číslom 654733. Jeho letecký výcvik prebiehal od augusta 1942. Zameriaval sa hlavne na obslužné činnosti v letectve, radiotelegrafiu, streleckú prípravu, ktorú zabezpečovali britskí inštruktori. Ján Kmec bol v tom čase zaradený do RAF jednotky č. 6 O.T.U (Operation Training Unit - Operačná

v Československu povýšený do hodnosti majora in memoriam. Za jeho hrdinstvo v boji mu bolo v roku 1946 udelené vyznamenanie Československý vojnový kríž in memoriam.

Jeho osobu si Veľká Británia uctila, ale v samotných Hanušovciach nad Topľou je pomerne neznámou osobou. Jeho činy vykonané v čase 2. svetovej vojny si však v jeho rodisku zaslúžia väčšiu pozornosť.

Mgr. Peter Šafranko
Foto: archív autora

Vyvrátený strom po víchrici

V noci zo 4. na 5. februára 2020 bol v Hanušovciach nad Topľou veľmi silný vietor. Hodnoty v mobilných aplikáciách ukazovali silu vetra v našom meste 38-49 km/hod. V skutočnosti mohol byť vietor aj o niečo silnejší, keďže počas tejto noci sa v grófskom parku vyvrátil aj s koreňmi jeden jaseň. Jeho odstránenie sa uskutočnilo v priebehu ďalších dní po získaní súhlasu Krajského pamiatkového úradu v Prešove, keďže park je národnou kultúrnou pamiatkou.

Foto: Martin Socha

Horehronská pieseň na Šariši

V stredu 5. februára 2020 sa pod týmto názvom v reprezentačnej sieni Veľkého kaštieľa v podvečerných hodinách uskutočnil koncert speváčky ľudových piesní Martiny Ťaskovej Kanošovej. Martina Ťasková je nielen členkou prešovského PULS-u, ale aj učiteľkou hry na husliach v tunajšej ZUŠ. V programe ďalej účinkovali Viktor Ťasko a Ženská spevácka skupina TRNKI z Banskej Bystrice a ľudová hudba Vranovčan. Podujatie zastrešoval Fond na podporu umenia a Krajské múzeum v Prešove.

Foto: (aga)

Odpad a poplatky

Sadzba ročného poplatku za uloženie komunálneho odpadu na skládke TKO závisí od úrovne vytriedenia odpadu. Pre rok 2020 bol výpočet úrovne vytriedenia komunálnych odpadov podľa zákona č. 329/2018 Z. z. § 4 nasledovný:

Mesto Hanušovce nad Topľou a kompostovisko mali spolu 768,398 ton triedeného zberu, zmesového a objemového odpadu 1012, 07 ton. Komunálny odpad v meste

Tabuľka sadzieb poplatku za uloženie komunálneho odpadu na skládke

Úroveň vytriedenia komunálneho odpadu	Sadzba za príslušný rok v EUR/t		
	2019	2020	2021
10%	17	26	33
10-20%	12	24	30
20-30%	10	22	27
30-40%	8	13	22
40-50%	7	12	18
50-60%	7	11	15
>60%	7	8	11

Hanušovce nad Topľou a kompostovisko predstavoval spolu 1780,468 ton. Úroveň vytriedenia komunálnych odpadov bola teda 43,16%. Sadza poplatku za uloženie komunálneho odpadu za rok 2020 preto činí 12€. To však v nasledujúcom roku už nebude platiť. Mesto môže zotrvať na tejto výške poplatkov jedine v prípade, že sa úroveň vytriedenia komunálnych odpadov v Hanušovciach nad Topľou a kompostovisku zvýši na viac ako 60 %, ako to vidno z priloženej tabuľky.

Zomrel diakon Michal Horvát

Foto: internet

V piatok 17. apríla 2020 zomrel po ťažkej dvojročnej chorobe vo veku 61 rokov trvalý diakon rímskokatolíckej cirkvi Michal Horvát, ktorý slúžil rómskej komunite v Hanušovciach nad Topľou i v širšom regióne. „Bol Rómom dušou i telom,“ zazneli slová arcibiskupa Bernarda Bobera, metropolitu Košickej arcidiecézy, v homílii počas zádušnej svätej omše za Michala Horváta v utorok 21. apríla 2020 v hanušovskom kostole. Omša bola vysielaná v priamom prenose cez Facebook. Rozlúčky so zosnulým

okrem najbližších rodinných príslušníkov a arcibiskupa sa zúčastnili aj hanušovskí duchovní, a to rímskokatolícky farár Martin Telepun a kaplán Edvin Berger, gréckokatolícky farár Pavol Seman a farár evanjelickej cirkvi a.v. Martin Škarupa.

Michal Horvát sa narodil 20. októbra 1958. Pochádzal z 9 detí. Základnú školu vychodil v rodných Hanušovciach, potom pokračoval v štúdiu na učilišti. Po skončení základnej vojenskej služby sa Michal Horvát oženil a s manželkou Danielou vychovali 5 detí. Stredoškolské vzdelanie ukončil maturitnou skúškou až v čase po Nežnej revolúcii. Urobil tak, aby mohol ďalej externe študovať laickú teológiu na teologickej fakulte v Košiciach. Popritom vyučoval náboženstvo na základnej škole. V jeho snažení ho v začiatkoch v miestnych podmienkach výrazne podporoval vtedajší farár Rímskokatolíckej farnosti v Hanušovciach nad Topľou Ján Švec Bílý.

Po ukončení VŠ štúdia v októbri 2001 vyjadril Michal Horvát túžbu byť diakonom, a tak po ďalších štúdiách a duchovných pripravách bol 20. novembra 2004 vysvätený za diakona v tunajšom kostole Nanebovzatia Panny Márie Bernardom Bobrom, vtedy pomocným biskupom Košickej arcidiecézy. Ako diakon sa Michal Horvát venoval rómskym deťom, mládeži i dospelým – sobášil, krstil, odprevádzal zosnulých na poslednej ceste. Založil spevácky zbor Terne Čhave i hudobnú skupinu Genezis, ktoré vystupovali nielen v rámci hanušovskej rímskokatolíckej farnosti, ale aj na rómskych pútiach v Levoči a Gaboltove (tu sa podieľal aj na organizačnej príprave každoročných gaboltovských pútí). V roku 1998 otvoril v Hanušovciach komunitné centrum, ktorého náplňou bola kultúrno-vzdelávacia činnosť pre Rómov. Prevádzka tohto centra zahŕňala aj predškolskú prípravu rómskych detí a doučovanie žiakov. V ostatnom čase nosnou náplňou tohto komunitného centra bola zo strany Michala Horváta najmä pastorácia Rómov. S rómskou komunitou však pracoval nielen

Michal Horvát s prvoprijímajúcimi rómskymi deťmi v roku 2004

Foto: Marián Kašaj

v našom meste, ale aj v iných obciach okrese Vranov nad Topľou. Bol tiež dlhoročným členom Rady pre Rómov a menšiny Konferencie biskupov Slovenska. Tlačová kancelária KBS o ňom napísala, že „bol jedným z prvých misionárov v pastoračii Rómov na východnom Slovensku“. Primátor mesta Hanušovce nad Topľou Štefan Straka na facebookovej stránke mesta zverejnil: „Diakona Michala Horváta som osobne poznal ako rozhľadeného a múdreho človeka, ktorý sa so zánietením a oddane venoval svojej práci a rodine. Do toho, čo robil, vložil svoje srdce, a preto sa nezmazateľne a pozitívne zapísal do životov mnohých ľudí.“

Z dôvodu mimoriadneho stavu počas pandémie koronavírusu Covid-19 pohrebnú svätú omšu v katolíckom kostole i rozlúčku so zosnulým diakonom na cintoríne spravádzali špeciálne opatrenia podľa usmernení hlavného hygienika SR i Regionálneho úradu verejného zdravotníctva vo Vranove nad Topľou.

Veľkoobjemové kontajnery

Dňom 20. apríla 2020 boli v meste postupne rozmiestňované kontajnery na veľkoobjemový odpad. Mesto to každoročne v tomto čase pre svojich obyvateľov zabezpečuje v rámci jarného upratovania. Do kontajnerov bolo zakázané hádzať konáre stromov a nepatrili tu ani zložky odpadov, ktoré podliehajú triedeniu, ako lístie, tráva, sklo, plasty a papier. V čase koronakrízy sa tieto kontajnery zaplňovali veľmi rýchlo, keďže školopovinné deti a deti v predškolskom veku so svojimi rodičmi boli v tom čase doma, a tak mali mnohí Hanušovčania väčší časový priestor na domáce poriadky.

Vargovčan

Aj napriek nepriazni podmienok organizovať kultúrne podujatia kvôli pandémie koronavírusu, členovia FS Vargovčan aj tohto roku majú pre hanušovské dievčatá postaviť. Nezabúdajú na odkaz predkov a veľmi sa tešia na vystúpenia i svojich priaznivcov.

Krátke správy pripravila Agáta Krupová

Výsledky parlamentných volieb 22.2.2020

	I. okrsk	II. okrsk	Spolu
Počet voličov zapísaných v zozname voličov	1456	1320	2776
Počet voličov, ktorí sa zúčastnili na hlasovaní	744	886	1630
Počet voličov, ktorí odovzdali obálku	742	872	1614
Počet voličov, ktorí zaslali obálku z cudziny	2	14	16
Počet platných hlasov	719	880	1599

		I. okrsk	II. okrsk	Spolu
Slovenská ľudová strana Andreja Hlinku	č.1	9	2	11
DOBRÁ VOĽBA	č.2	19	40	59
Sloboda a Solidarita	č.3	20	32	52
SME RODINA	č.4	47	59	106
Slovenské Hnutie Obrody	č.5	-	-	-
ZA ĽUDÍ	č.6	33	47	80
MÁME TOHO DOSŤ!	č.7	2	6	8
Hlas pravice	č.8	-	-	-
Slovenská národná strana	č.9	24	47	71
Demokratická strana	č.10	-	1	1
OBYČAJNÍ ĽUDIA a nezávislé osobnosti (OĽANO), NOVA, Kresťanská únia (KÚ), ZMENA ZDOLA	č.11	233	163	396
Koalícia Progresívne Slovensko a SPOLU - občianska demokracia	č.12	20	37	57
STAROSTOVIA A NEZÁVISLÍ KANDIDÁTI	č.13	-	-	-
99% - občiansky hlas	č.14	-	-	-
Kresťanskodemokratické hnutie	č.15	58	84	142
Slovenská liga	č.16	2	2	4
VLASTĽ	č.17	20	17	37
MOST - HID	č.18	-	3	3
SMER - sociálna demokracia	č.19	171	262	433
SOLIDARITA - hnutie pracujúcej chudoby	č.20	-	-	-
HLAS ĽUDU	č.21	-	1	1
Magyar Közösségi Összefogás - Maďarská komunitná spolupatričnosť	č.22	1	-	1
Práca slovenského národa	č.23	2	-	2
Kotlebovci - Ľudová strana Naše Slovensko	č.24	58	75	133
Socialisti.sk	č.25	-	2	2

Foto: Miloš Kmec

Foto: (aga)

MESTSKÝ ÚRAD V ČASE COVID – 19

Súčasná situácia okolo koronavírusu zmenila spôsob, akým pracujeme a trávime voľný čas. Na začiatku aktuálneho roka nikomu ani nenapadlo, že deti sa budú vzdelávať doma, možnosti na aktívne trávenie voľného času sa výrazne obmedzia a cestovanie z domu do práce vymeníme za prácu z domu. Rovnako ako iné mestá v okolí (Vranov nad Topľou, Giraltovec, Prešov) aj Hanušovce nad Topľou reagovali na situáciu dočasným uzavretím mestského úradu, resp. obmedzením stránkových hodín. Prvoradým cieľom bola ochrana zdravia pracovníkov mesta a zároveň plnenie si základných povinností, ktoré samospráve vyplývajú. V tejto situácii boli zamestnanci mesta rozdelení do troch kategórií.

Prvou kategóriou boli zamestnanci mesta, ktorých charakter práce si vyžadoval fyzickú prítomnosť na úrade, alebo nebol dôvod na čerpanie dovolenky, OČR alebo PN. Táto skupina pracovníkov mestského úradu chodila riadne do práce ako v iné dni a plnila si svoje povinnosti.

Druhou kategóriou boli zamestnanci, ktorí si čerpali dovolenku alebo PN, vďaka čomu sa podarilo znížiť koncentráciu ľudí na úrade.

Tretou kategóriou boli zamestnanci, ktorým bola nariadená práca z domu. S touto skupinou zamestnancov bola spísaná dohoda o práci z domu, na ktorej bola uvedená adresa výkonu práce a kontakty, na ktorých budú zastihnuteľní.

V súčasnosti je už mestský úrad pre verejnosť riadne otvorený. Pri jeho návšteve je však potrebné dodržiavať nasledovné podmienky:

- vstup povolený len s rúškom alebo inou ochranou tváre,
- vo vestibule MsÚ môže byť len jedna osoba,
- dodržiavajte odstupy na všetkých pracoviskách úradu
- v prípade úhrad využívajte platbu kartou pomocou terminálu.

Z ROKOVANÍ MESTSKÉHO ZASTUPITEĽSTVA

Ani situácia okolo koronavírusu nezastavila život v meste, aj naďalej je potrebné pracovať na rozvoji mesta, k čomu je nevyhnutná spolupráca s mestským zastupiteľstvom.

Prvé tohtoročné stretnutie s poslancami sa uskutočnilo 10. februára 2020. Hlavným bodom programu bolo schválenie povinného 5% spolufinancovania projektu „Zlepšenie hygienických podmienok marginalizovanej rómskej komunity v meste“. Výzvu zastrešoval Úrad splnomocnenca vlády SR pre rómske komunity. V prípade, že mestu Hanušovce nad Topľou budú pridelené finančné prostriedky, zrealizuje sa oprava hygienických zariadení v priestoroch šatní pri futbalovom ihrisku. Všetci si uvedomujeme, že športový areál nezapadá do historického jadra mesta, v súčasnosti však mesto nedisponuje vhodným pozemkom na výstavbu športového areálu. Z toho dôvodu sa pristúpilo aspoň k oprave už existujúcich priestorov, ktoré postupne chátrajú.

Druhé mestské zastupiteľstvo v roku 2020 (26.2.2020) - celkovo jedenáste v tomto volebnom období – malo netradičný začiatok. Keďže sa poslaneckého mandátu vzdal pán Juraj Velebír Dis. art., poslanecký sľub zložil prvý náhradník Stanislav Hricko a premiérovu sa tak stal členom mestského zastupiteľstva. Jurajovi Velebírovi ďakujeme za jeho doterajšiu prácu a želáme veľa úspechov,

naopak novopečenému poslancovi Stanislavovi Hrickovi želáme veľa dobrých nápadov a správnych rozhodnutí v prospech mesta a jeho obyvateľov. Na uvoľnenú stoličku predsedu komisie pre kultúru zasadol zástupca primátora Jozef Varga. Naopak, nové mená za zriaďovateľa nepribudli v Rade školy pri Materskej škole, kde budú mesto aj naďalej zastupovať JUDr. Eva Knašinská a Bc. Ján Voľanský, v Rade školy pri Základnej škole budú aj naďalej zastupovať mesto, teda zriaďovateľa, MVDr. Ján Čurlík, Mgr. Ján Hanzo, RNDr. Hedviga Rusinková a Martin Tkáč.

Výnimočne bolo aj aprílové mestské zastupiteľstvo. Neuskutočnilo sa v zasadačke mestského úradu, ale v Stodolienke, ktorá je súčasťou Reštaurácie u Hricka. Dôvodom boli hygienické opatrenia na zamedzenie šírenia koronavírusu, hlavne potreba väčších rozstupov medzi zúčastnenými osobami na rokovaní. Svadobných hostí tu tak vystriedal primátor, poslanci mestského zastupiteľstva a zamestnanci úradu. V posledný aprílový deň schválilo mestské zastupiteľstvo úver na financovanie investičných aktivít mesta. Aj vďaka rozhodnutiu poslancov sa bude môcť dokončiť oprava zdravotného strediska a začať výstavba zberného dvora v meste, pribudne tiež nová trieda a tiež sa zrekonštruje zvyšných 5 tried v materskej škole. V oboch prípadoch mesto získalo aj financie z fondov Európskej únie.

NELEGÁLNYMI SKLÁDKAMI OBERAJÚ ĽUDIA SAMÝCH SEBA O PENIAZE

Jar je už tradične obdobím upratovania našich dvorov, pivníc a záhrad. Mesto Hanušovce nad Topľou práve v jarnom období rozmiestňuje kontajnery v jednotlivých lokalitách mesta, kde môžu obyvatelia vyhodiť nepotrebný odpad. Táto služba je pre občanov bezplatná, mesto však ročne stojí niekoľko tisíc eur.

Zdá sa však, že ani bezplatné rozmiestnenie kontajnerov neodrádza od zakladania čiernych skládok v prírode. Radi by sme tvorcov týchto skládok upozornili, že sa dopúšťajú trestného činu. Ak je pôvodca nelegálnej skládky neznámy, všetky náklady znáša mesto. Z daní občanov, ktoré mohli byť použité na opravu ciest a chodníkov alebo výstavbu detských ihrísk, tak platíme

vývoz odpadu, ktorý nezodpovední občania neboli schopní odviezť do kontajnera alebo rovno na skládku odpadu. Že na skládke odpadu musíte platiť? Áno, je to tak – a čudujete sa? Ničíme si prírodu a životné prostredie, preto tlak na znižovanie odpadov a lepšiu separáciu sa bude len stupňovať. Je smutné, že mnohí riešia, čo zanechajú svojim deťom, ale už ich nezaujíma, v akom svete budú žiť naše deti.

Príroda nám dala život, tak nechajme žiť prírodu!

Stránku pripravil
PhDr. Slavomír Karabinoš
prednosta MsÚ

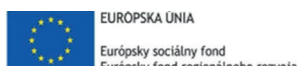
ROZVOJ FUNKČNEJ GRAMOTNOSTI ŽIAKOV

Čitateľská gramotnosť sa považuje za **existenčnú a základnú kompetenciu** vzdelaného človeka, bez ktorej nemožno dosiahnuť všetky ďalšie kompetencie. Ukazuje sa, že čoraz viac žiakov, mladých ľudí i dospelých **má problém so základnými jazykovými zručnosťami, s finančnou gramotnosťou i zručnosťami v oblasti IKT.**

Rôzne štúdie naznačujú, že ide o problém, ktorý nie je len rýdzo slovenským špecifikom, ale dotýka sa aj iných krajín Európy. Ako sa dá tento problém riešiť? Od učiteľa sa očakáva, že naučí žiaka pracovať s informáciami efektívne, a tak pripraví žiaka na každodenný život.

Európska únia pomáha riešiť tento celosvetový problém prostredníctvom projektov, ktoré sú zamerané na zvyšovanie úrovne funkčnej gramotnosti, a preto je ZŠ v Hanušovciach nad Topľou od februára 2019 zapojená do dopytovo-orientovaného projektu „Rozvoj funkčnej gramotnosti žiakov v základnej škole“. Projekt sa realizuje vďaka podpore z Európskeho sociálneho fondu, Európskeho fondu regionálneho rozvoja a Operačného programu Ľudské zdroje. Projekt je naplánovaný na 24 mesiacov s cieľom zvýšiť inkluzívnosť a rovnaký prístup ku kvalitnému vzdelávaniu a zlepšiť výsledky a kompetencie detí a žiakov. Ďalej sa zameriava na podporu rozvoja kľúčových kompetencií pedagogických a odborných zamestnancov vrátane jazykovej oblasti a IKT zručností, preto pedagogickí a odborní zamestnanci školy absolvovali v júni minulého roka školenie v oblasti čitateľskej gramotnosti a školenie zamerané na tvorbu pojmových máp. Načerpaním nových poznatkov zo školení učiteľia naďalej skvalitňujú výchovno-vzdelávací proces v ZŠ.

Škola môže vďaka projektu prefinancovať 170.221,47 €, z toho 5 % tvoria vlastné zdroje. Finančné prostriedky po-

Mgr. Adela Čebrová

ŠKOLSKÉ VYUČOVANIE V ČASE ŠÍRENIA KORONAVÍRUSU COVID-19

Základná škola

V piatok 13. marca 2020 sa v dôsledku rýchleho šírenia infekčného ochorenia koronavírus Covid-19 prerušilo vyučovanie na základných, stredných a vysokých školách najprv do 27. marca vrátane, neskôr bolo vyučovanie prerušené na neurčito, až do odvolania, čo nakoniec znamená, že žiaci v tomto školskom roku 2019/2020 už do školských lavíc nesadnú, ale ich školská príprava prebieha v domácich podmienkach a prostredníctvom internetu. Ministerstvo školstva SR zrušilo celoslovenské testovanie žiakov 9. ročníka T9-2020, Posunuli sa termíny zápisov detí do základných škôl na druhú polovicu apríla, a to elektronicky. Rodičia do školy priniesli iba potrebné doklady. Deti tak k zápisu osobne nedošli, ako to bývalo zvykom celé desaťročia.

Riaditeľka ZŠ cez webstránku školy i webstránku mesta oznamovala rodičom, že žiaci počas zdržiavania sa v domácom prostredí sú povinní sledovať a spracovávať učivo a domáce úlohy zadané jednotlivými učiteľmi. Od svojich vyučujúcich mohli požadovať konzultácie k učivu prostredníctvom elektronickej triednej knihy alebo iného dohodnutého komunikačného kanálu. Postupne sa tento v našich podmienkach doteraz nezvyčajný proces tzv. dištančného vzdelávania rozširoval a prispôboval vzniknutým podmienkam.

Materská škola

Toto predškolské zariadenie informovalo rodičov svojich žiakov

slúžia aj na nákup rôznej odbornej literatúry, didaktickej techniky či nábytku do učební.

V priestoroch školy sa zriadili tri učebne: na 1. stupni učebňa čitateľskej gramotnosti a na 2. stupni učebňa čitateľskej a učebňa matematickej gramotnosti. Učebne slúžia na krúžkovú činnosť a stretávanie sa pedagogických klubov, ktorých úlohou je vymieňať si pedagogické skúsenosti medzi skúsenejšími i začínajúcimi pedagógmi. Kluby počas svojej činnosti pripravili pre žiakov pracovné listy, vstupné testy a pracovné listy k exkurzii. Naďalej pracujú na príprave exkurzií a výstupných testov. Na 1. stupni ZŠ pracujú tri pedagogické kluby: Klub prírodovedy, Klub slovenského jazyka a literatúry a Klub matematiky. Na 2. stupni sa stretávajú učitelia v rámci Klubu výchovy k manželstvu a rodičovstvu, Klubu rozvoja osobnosti žiakov, Klubu ochrany života a zdravia, Klubu multikultúrnej výchovy, Klubu mediálnej výchovy a Klubu environmentálnej výchovy.

Krúžková činnosť sa zameriava na prácu s pracovnými listami, ktoré obsahujú motivačný text a niekoľko úloh zameraných na čítanie s porozumením. Žiaci absolvovali na Krúžku funkčnej gramotnosti vstupné testy, ktorých výsledky sa budú porovnávať s výsledkami výstupných testov na konci projektu. Predpokladáme, že výsledky porovnávania vstupných a výstupných testov ukážu zlepšenie na úrovni čitateľskej gramotnosti.

Ak by sme to rozmenili na drobné, projekt by mal teda priniesť pre žiakov a ich učiteľov želaný výsledok: schopnosť informácie triediť, hodnotiť a vhodne použiť. Iba tak majú naši žiaci šancu presadiť sa na trhu práce, byť úspešní v spoločnosti, ale aj v súkromnom živote.

cez facebookovú stránku „Mesto Hanušovce nad Topľou“, kde bol v plnom znení zverejnený Príkaz riaditeľky školy č. 01/2020 o prijatí opatrení proti šíreniu vírusových ochorení s platnosťou od 9. marca 2020 do odvolania. Zápis detí do MŠ v tomto roku na rozdiel od iných rokov neprebíha osobne, ale elektronicky alebo zaslaním poštou, a to od 30. apríla do 31. mája 2020.

Okolie MŠ sa počas obdobia pandémie koronavírusu menilo výstavbou nových prvkov detského ihriska.

ZUŠ

Podobne ako na ostatných druhoch škôl, aj na tunajšej základnej umeleckej škole sa vyučovanie pre pandémiu koronavírusu v tomto školskom roku v druhom polroku zastavilo. Na škole sa takisto riadili usmerneniami Ministerstva školstva, vedy, výskumu a športu SR a usmerneniami Úradu verejného zdravotníctva SR.

Prijímacie skúšky na školský rok 2020/2021 na základe rozhodnutia MŠVVaŠ SR by sa v tomto roku mali uskutočniť v termíne od 24. augusta do 10. septembra 2020. Konkrétny dátum, čas a miesto konania prijímacích skúšok na ZUŠ budú zverejnené najneskôr do 15. augusta 2020 na webovej stránke školy a v mestskom rozhlasu. Prihlášku na ZUŠ je možné stiahnuť z webovej stránky školy a vyplnenú doručiť na riaditeľstvo školy, adresa: Základná umelecká škola Hanušovce nad Topľou, Budovateľská 486/17, 094 31 Hanušovce nad Topľou.

(aga)

Anna Sabová**Jozef Varga****Jaroslav Mucha****Hanstyle družstvo****Denný stacionár - Daniela Hatalová a Miroslava Galiková**

Eva Hrehová

Mária Sukovská

Viera Juhásová

Hanstyle družstvo

Terénne sociálne pracovníčky

Anna Fáberová

Vyrobené rúška

Eva Čelovská

AKO ZASAHVAL KORONAVÍRUS DO ŽIVOTA HANUŠOVČANOV?

Sled udalostí od 6. marca do 30. apríla 2020

Keď som si po nejakom týždni nezvyčajných udalostí uvedomila, že bude zaujímavé ich sledovať a zaznamenávať v chronologickom slede, netušila som, že ich bude tak veľa. Skutočnosti predtým bežného života, nad ktorými sme sa nezamýšľali, lebo sme ich brali ako samozrejmosť, zrazu prestávali byť samozrejmosťami. Do nášho roky ustáleného spôsobu života náhle nútene vstupovali nové prvky, ktoré mali jediný cieľ: v čo najväčšej miere spomaliť nákladu obyvateľstva SR koronavírusom Covid-19, a tak čo najviac ochrániť každého z nás. Prevažná väčšina obyvateľstva na Slovensku i v našom meste pristupovala k odporúčaniam a usmerňovaniam, príkazom i zákazom zodpovedne. No našli sa aj takí, ktorí ich viac alebo menej ignorovali.

Tento príspevok je spracovaný na základe sledovania tlačových správ Úradu vlády SR, Prešovského Korzára, Vranovských noviniek a facebookovej stránky Mesto Hanušovce nad Topľou.

6. marec

Na Slovensku potvrdený prvý prípad koronavírusu v bratislavskej nemocnici na Kramároch.

Zasadal Ústredný krízový štáb na MV SR. S okamžitou platnosťou zakázal všetky návštevy v nemocniciach, domovoch sociálnych služieb a väzniciach. Prostredníctvom mobilných operátorov boli Ministerstvom vnútra SR pod hlavičkou Ministerstva zdravotníctva SR rozposlané SMS správy všetkým občanom s upozornením, aby pri podozrení kontaktovali lekára len telefonicky. Predpisovanie liekov zabezpečovať len cez e-recepty. Ministerstvo zahraničných vecí a európskych záležitostí SR taktiež rozposlalo dva typy SMS správ všetkým občanom SR, ktorí sa momentálne nachádzali v zahraničí. Prvý typ SMS dostali občania na území Rakúska a Talianska, aby pri návrate na Slovensko počítali s možným zdržaním na hraničných priechodoch SR. Druhý typ SMS dostali občania, ktorí sa nachádzali vo zvyšku sveta, aby po návrate do SR sledovali svoj zdravotný stav a pri príznakoch nákazy telefonicky kontaktovali lekára.

O súčinnosť boli požiadané aj cirkvi a náboženské spoločnosti registrované v SR, aby zväzili obmedzenie usporiadania a konania bohoslužieb, omší, náboženských stretnutí, pútí a slávností, používanie liturgických predmetov, spoločných modlitebných knížiek a predmetov, ktoré by mohli slúžiť na prenos vírusu a predísť vzájomnému fyzickému kontaktu. Ústredný krízový štáb vydal odporúčania aj mestám a obciam, aby obmedzili spoločenské, kultúrne a športové podujatia vo svojej pôsobnosti.

9. marec

Prvýkrát zasadal Krízový štáb mesta Hanušovce nad Topľou, ktorému predsedal primátor mesta Štefan Straka. Ústredný krízový štáb s platnosťou od utorka 10. marca 2020 vydal na 14 dní plošný zákaz kultúrnych, športových, mimoškolských alebo iných spoločenských podujatí, vrátane náboženských stretnutí v kostoloch, ku ktorým vzápätí vydali nariadenia aj predstavitelia jednotlivých cirkví na Slovensku – zrušili sa verejné omše a iné bohoslužby, predveľkonočné spovede, v rámci ktorých sa zhromažďoval veľký počet veriacich. Zároveň začala platiť 14-dňová domáca karanténa pre občanov navrátiť sa z Talianska, Číny, Iránu a Južnej Kórey. Za nerespektovanie týchto nariadení mala byť občanovi uložená pokuta až do výšky 1.650 €.

Primátor mesta požiadal občanov, ktorí boli v priebehu februára/marca 2020 na dovolenke či na služobnej ceste hlavne v Taliansku

a v rizikových oblastiach Ázie, aby ostali doma v karanténe 14 dní a situáciu so svojím praktickým lekárom konzultovali telefonicky. Zároveň oznámil, že až do odvolania ruší všetky plánované spoločenské, športové a kultúrne podujatia.

11. marec 2020

Šéf Svetovej zdravotníckej organizácie (WHO) v tento deň vyhlásil, že ochorenie COVID-19, ktoré je spôsobené novým koronavírusom, možno už charakterizovať nie ako epidémiu, ale ako pandémiu. Na základe odporúčania RÚVZ prijal krízový štáb mesta ďalšie preventívne opatrenia: 1. Od 13.3.2020 do 20.3.2020 sa zotvorí MŠ, ZŠ a ZUŠ. V prípade, že Ústredný krízový štáb SR rozhodne o dlhšom uzatvorení všetkých škôl ako na 14 dní, bude sa i naše mesto riadiť týmto príkazom. 2. Mestský úrad a mestské kultúrne stredisko budú v období od 12.3.2020 do 20.3.2020 fungovať v zmenenom režime.

13. marec

Od 13.3.2020 do odvolania je na území mesta a v príslušnom mikroregióne povolená prevádzka len pre zariadenia: predajne potravín, ovocia a zeleniny; lekárne; drogerie; reštaurácie a stánky s rýchlym občerstvením v čase od 6.00 do 20.00 hod.; pošty; zdravotné ambulancie; zariadenia sociálnych služieb (zákaz vstupu návštevných). Napĺňanie opatrenia bolo kontrolované od 14.3.2020.

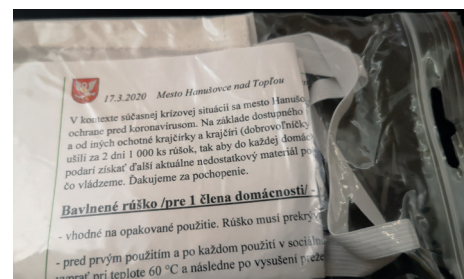
15. marec

Vláda SR odsúhlasila ďalšie opatrenia proti šíreniu nákazy koronavírusu: Od 16.3.2020 od 6.00 na 14 dní uzatvoriť všetky maloobchodné prevádzky a prevádzky so službami. Otvorené zostanú potraviny, drogerie, lekárne, predajne/výdajne zdravotníckych pomôcok, pošty, banky, poisťovne, prevádzky telekomunikačných operátorov, čerpacie stanice s pohonnými hmotami, predajne novín a tlačovín a obchody s krmivom pre zvieratá, zdravotnícke zariadenia a veterinárne ambulancie. Otvorené budú aj stravovacie zariadenia len na výdaj a donášku jedla. Pre štátne nemocnice vyhlásila vláda SR núdzový stav.

Štefan Straka s pracovníčkou MsÚ Gabrielou Sabovou rozbehol iniciatívu **RÚŠKA PRE HANUŠOVČANOV**. Oslovili 8 krajčírov z Hanušoviec, ktoré už v priebehu tohto dňa začali doma vyrábať rúška z bavlny na opakované použitie. Materiál promptne poskytol a ďalší zháňal Ľubomír Tabaka a jeho spolupracovníci z firmy Kovtex. Primátor zároveň uviedol, že v prvom rade budú rúška v našom meste distribuovať tým, ktorí nemôžu ostávať doma, a tak sú vystavení vyššiemu riziku nákazy. Zároveň uviedol, že ak sa podarí zabezpečiť, tak chce dodať aspoň 1 rúško do každej domácnosti. Štefan Straka spísal tiež všetky dôležité pravidlá karantény súvisiace s chorobou Covid-19. Týkali sa najmä tých, ktorí na Slovensko prichádzali domov zo zahraničia, aby neohrozili svoje rodiny a ďalších obyvateľov mesta, ale aj tých, ktorí sa vydajú na nákup, idú venčiť psa a podobne.

16. marec

Zverejnená výzva Hanušovčanom: Ak má niekto prebytok rúšok, môže ich darovať a mesto Hanušovce nad Topľou zabezpečí ich distribúciu tým, ktorí ich nemajú. Zháňali sa aj gumičky pre výrobu rúšok, ktorých bol všade akútny nedostatok.

17. marec

Začalo doručovanie rúšok. Do schránky každej hanušovskej domácnosti vhodil Lukáš Velebír igelitové vrečko s jedným rúškom a priloženým informačným letákom, ktorý primátor mesta vypracoval v súčinnosti s MUDr. Evou Timkovou. Rúška boli ušité z materiálov vhodných na opakované použitie. Obyvatelia Hanušoviec túto aktivitu uvítali veľmi pozitívne, čo vyjadrili cez svoje statusy. V žiadnom obchode nebolo možné kúpiť nielen rúška, ale ani dezinfekčné prostriedky či toaletné papiere.

18. marec

Pokračovalo doručovanie rúšok do jednotlivých hanušovských domácností, ktoré do igelitových vreciek balili pracovníčky MsÚ Katarína Velebírová, Eva Hudáková a Anna Sabová. Dodávku materiálu na výrobu ďalších rúšok, ich výrobu a distribúciu koordinovali Gabriela Sabová a Andrej Čurlík.

19. marec

Hanušovská pediatrička MUDr. Natália Mikovčíková, všeobecný lekár MUDr. Valentín Dulina i dentista MUDr. Vladimír Dzubák v súvislosti s núdzovým režimom pre komunitné šírenie koronavírusu Covid-19 informovali svojich pacientov **o nevyhnutnosti úpravy režimu v lekárskech ambulanciách** všeobecne i konkrétne vo svojich ambulanciách.

20. marec

Výzva primátora mesta, aby sa Hanušovčania nehanbili nosiť rúška stále, pokiaľ sú na verejnosti.

Primátor mesta informoval Hanušovčanov tiež o liste, ktorý dostal od hanušovského rodáka Jána Krasnaya, ktorý t.č. žije v Taliansku, priamo v Lombardii, v epicentre nákazy koronavírusom Covid-19. Ten v ňom opísal priam strašidelnú situáciu v miestach, kde koronavírus v Európe vyčíňal najviac. Zároveň vyzýval, aby sme tu u nás nerobili tie isté chyby, ktoré sa stali v Taliansku a ktoré spôsobili, že tam len v jediný deň, keď písal svoj list, zomrelo na koronavírus 793 ľudí.

21. marec

Na stránke mesta prebehla **osвета obyvateľov cez publikované odporúčania, zásady a postupy, ako sa čo najviac vyvarovať ochoreniu Covid-19**, čo robiť pri podozrení naň, čo robiť, ak je človek chorý na koronavírus a podobne.

23. marec

Gynekologička MUDr. Martina Vagaská a pediatrička MUDr. Jana Eliášová publikovali opatrenia vo svojich ambulanciách v súvislosti s núdzovým režimom pre komunitné šírenie koronavírusu Covid-19.

Osveta na tému: **Kam patria použité jednorazové rúška a rukavice? Do zmesového odpadu!**

25. marec

Tlačová agentúra SR informovala o brífingu s predsedom vlády Igorom Matovičom, ktorý deň predtým hovoril o ďalších 12 pozitívnych vzorkách, z ktorých jedna sa týkala občana Hanušoviec nad Topľou. Vzápätí sa na Facebooku objavil status: „Zaujímavé, že Facebook vie ako prvý, kto prišiel zo zahraničia. Tak sa snažme priložiť ruku k dielu. Hláste. Nevylieši to nik za nás.“ Na túto výzvu sa prihlásil hanušovský občan Miroslav M., ktorý oznámil, že sa nachádza v karanténnom zariadení v Gabčíkove, ktoré Ministerstvo vnútra SR otvorilo ako prvé karanténne centrum v našej republike pre navrátilcov zo zahraničia. V zahraničí Miroslav pracoval ako čašník „10 km od talianskej hranice“. Ako aj sám uviedol, správal sa zodpovedne, aby neohrozil nikoho zo svojich blízkych, priateľov a ostatných ľudí, s ktorými by bol potenciálne

prišiel do styku. Pritom pre repatriantov v tomto období karantény na štátnych zariadeniach ešte nebola povinná.

V ten istý deň v podvečerných hodinách zverejnil primátor mesta správu o tom, že **Regionálny úrad verejného zdravotníctva (RÚVZ) upozornil mesto Hanušovce nad Topľou o podozrení na výskyt koronavírusu Covid-19 u jedného občana v časti Pod Šibenou.** Vzorka putovala na infekčné oddelenie do Michaloviec. Z tohto dôvodu boli občania upozornení na opatrnosť a vyzývaní, aby v čo najväčšej miere zotrvali doma, zvlášť tí, ktorí s podozrivým na koronavírus boli krátko pred tým v styku.

V tento deň **začala platiť povinnosť nosiť ochranné rúška** mimo svojho domu či bytu. Ľudia, ktorí sa dostanú do radu, odtiaľ musia dodržiavať dvojmetrový rozstup. V Hanušovciach sa od tohto dátumu vytvárali najdlhšie rady pred poštou.

27. marec

RÚVZ oznámil, že u občana z časti Pod Šibenou nebol diagnostikovaný koronavírus, ale iné, menej vážne ochorenie. Podozrenia na koronavírus z časti Pod Šibenou bral RÚVZ a infektológovia veľmi vážne z dôvodov, že v tejto časti Hanušoviec žijú niektorí obyvatelia v zlých hygienických podmienkach v rámci vysokej koncentrácie obyvateľstva (1000 ľudí) na malom priestore, preto je u nich imunita voči infekčným chorobám slabá.

KAM VYHADZOVAŤ RÚŠKA A RESPIRÁTORY?

Zákon o odpadoch so situáciou, akou je pandémia chrípky, neráta. Denník SME sa 19. marca 2020 preto s touto otázkou obrátil na ministerstvo životného prostredia. Hovorca ministerstva Tomáš Ferenčák na otázku odpovedal:

„Problematikou sa ministerstvo životného prostredia intenzívne zaoberá. Rezort oslovil aj Úrad verejného zdravotníctva so žiadosťou o stanovisko. Pre túto chvíľu platí, že použité rúška či respirátory v žiadnom prípade nepatria do triedeného odpadu.“

Do triedeného odpadu sa nemajú vyhadzovať ani papierové vreckovky, nakoľko tie do modrých kontajnerov nepatria ani v bežnej situácii.

AKO TEDA SPRÁVNE ZLIKVIDOVAŤ POUŽITÉ RÚŠKA A RESPIRÁTORY?

„Použité rúška či respirátory treba dať do plastového obalu – tašky, vreca... Umyť si ruky, obal pevne uzavrieť a dať do nevytriedeného komunálneho odpadu. Následne si samozrejme opäť umyť ruky a postupovať podľa všetkých hygienických pravidiel,“ vysvetľuje Tomáš Ferenčák.

Redakcia SME sa Ministerstva životného prostredia SR pýtala aj na to, ako majú občania postupovať v prípade, že zberová spoločnosť počas pandémie zruší odvoz odpadu. Odpoveď znela, aby občania v takýchto prípadoch postupovali ako za bežných okolností a podali podnet na Slovenskú inšpekciu životného prostredia. Hovorca ministerstva totiž uviedol, že obmedzenia činností v súvislosti so šírením koronavírusu sa netýkajú odvozu odpadu, nakoľko pri tejto činnosti nedochádza k vysokej koncentrácii ľudí na jednom mieste.

Primátorom boli varované skupiny občanov, ktorí nedisciplinovaným konaním počas pandémie ohrozujú zdravie ostatných obyvateľov; na stránke mesta budú zverejňované rôzne fotky, videá a printscreeny, ktoré posielajú nespokojní občania so spôsobmi a prejavmi nezodpovedných obyvateľov mesta, najmä z radov istej skupiny teenagerov.

29. marec

Primátor mesta zverejnil, že na základe dodaných fotografií, videí a podobne o nedodržaní opatrení na zamedzenie šírenia koronavírusu bude o tom informovať RÚVZ za účelom, aby im bola uložená finančná pokuta. Mesto zároveň založí tzv. čierny zoznam tých, ktorí nedodržiavajú jeho nariadenia a prijaté opatrenia a bude ich sankcionovať aj ďalšími spôsobmi (napr. zákazom vstupu na všetky verejné športoviská, či znemožnením týmto ľudom zamestnať sa v rámci MsÚ alebo v mestom zriadených organizáciách).

31. marec

Riaditeľka ZŠ RNDr. Natália Verčimáková oznámila rodičom žiakov, že obdobie od 16.3.2020 je prerušením vyučovania, nie obdobím školských prázdnin. Preto počas tohto výnimočného režimu vzdelávanie žiakov prebieha samoštúdiom prostredníctvom elektronickej komunikácie s učiteľmi základnej školy.

4. apríl

Osveta seniorov, ako sa správať voči prípadným podvodníkom v čase pandémie koronavírusu Covid-19. Ďalšie rady sa týkali všetkých, ktorí chodia do obchodov nakupovať.

6. apríl

V súvislosti s úmrtím hanušovského občana Jána Vozára na základe usmernenia Úradu verejného zdravotníctva oznámilo mesto Hanušovce nad Topľou, že dom smútku je z dôvodu šírenia koronavírusu zatvorený do odvolania. Znamená to, že sa v ňom nemôžu organizovať modlitby za zosnulých a pohrebné obrady. Pohrebného obradu sa môže zúčastniť najviac 10 blízkych osôb s rúškami na tvári, ktoré nie sú v karanténe.

8. apríl

Vláda SR vydala uznesenie, ktorým obmedzila voľný pohyb osôb počas Veľkej noci, konkrétne od 8. apríla (streda pred Zeleným štvrtom) do 13. apríla (Veľkonočný pondelok). Uskutočnilo sa tak v rámci návrhu na rozšírenie opatrení núdzového stavu podľa zákona o bezpečnosti štátu v čase vojny, vojnového stavu, výnimočného stavu a núdzového stavu. Výnimku z obmedzenia majú cesty do a zo zamestnania, na nákupy, návštevy lekára, pohreb príbuzného, pobyt v prírode v rámci okresu. Obmedzenie malo zabrániť masovému navštevovaniu počas veľkonočných sviatkov, a tým riziku regresu doterajšej pozitívnej tendencie minimalizácie šírenia nového koronavírusu na Slovensku.

Prešovský samosprávny kraj na obdobie Veľkej noci vydal obmedzenie dokonca aj na prímestskú autobusovú dopravu. To znamená, že autobusy nepremávali od Veľkého piatku do Veľkonočného pondelka. Hanušovce tak ostali odstrihnuté od akejkoľvek autobusovej dopravy v tomto čase.

Od tohto dňa na ZŠ sa pre tento školský rok zastavilo známkovanie žiakov. Na konci školského roka môžu učitelia hodnotiť žiakov známku alebo slovom. Žiaci ZŠ tento školský rok nemôžu prepadať, keďže v domácom podmienkach v čase pandémie nemá každé dieťa vytvorené rovnaké podmienky na školskú prípravu.

11. apríl

Riaditeľka MŠ oznámila, že v tomto roku zápis detí na školský rok 2020/2021 do MŠ bude prebiehať elektronicky alebo poštou v čase od 30. apríla do 31. mája 2020. Zmenou oproti doterajšej praxi je, že potvrdenie o zdravotnom stave dieťaťa sa teraz nebude vyžadovať, ale doloží sa dodatočne.

14. apríl

Predseda vlády Igor Matovič oznámil, že začne postupné uvoľňovanie niektorých opatrení. Napríklad v nemocniciach sa spustí časť nevyhnutných plánovaných operácií, ktoré boli pre pandé-

OZNAM

Mesto - Mestský úrad Hanušovce nad Topľou, sociálne oddelenie, z dôvodu mimoriadnej situácie poskytuje pre osamelo žijúcich občanov (seniorov, zdravotne handicapovaných, ...), ktorým nemá kto zabezpečiť nákupy a ich zdravotný stav im to neumožňuje, bezplatné sociálne služby, t. j. nákup životne dôležitých potrieb (liekov a potravín), a to od pondelka do piatku v čase od 7.30 do 15.30 hod.

Občania, ktorí majú o takúto službu záujem, môžu kontaktovať Mestský úrad v Hanušovciach nad Topľou na telefónnom čísle 0902 970 872 alebo e-mailom na adrese ksphanusovce@azet.sk.

Sociálne oddelenie poskytuje taktiež sociálne poradenstvo na tel. č. 0902 970 200 (e-mail: dshanusovce@azet.sk) alebo 0902 970 214 (email: kc@hanusovce.sk).

miu nového koronavírusu odkladané a postupne sa začnú otvárať aj jednotlivé prevádzky – najprv tie s najmenším epidemiologickým rizikom, najneskôr tie, kde hrozí najväčšie nebezpečenstvo nákazy.

22. apríl

Riaditeľstvo ZŠ Hanušovce nad Topľou oznámilo rodičom detí, že zápis na povinné plnenie školskej dochádzky pre školský rok 2020/2021 do prvého ročníka sa uskutoční za iných podmienok ako zvyčajne. Rodičia budúcich prváčikov tak mohli urobiť v dňoch 15. až 30. apríla 2020 formou elektronickej prihlášky na webovej stránke školy a do ZŠ zapísať dieťa narodené od 1. septembra 2013 do 31. augusta 2014. Mimoriadna situácia tak budúcim prváčikom znemožnila prísť do školy osobne a zažiť nezabudnuteľný okamih vo svojom živote.

Začalo uvoľňovanie niektorých opatrení. Prevádzky reštaurácií, kaviarní a krčiem môžu byť otvorené, ale predaj musí byť realizovaný iba cez výdajné okienko. Úrad verejného zdravotníctva v tejto súvislosti obmedzil prevádzkový čas reštaurácií a donáškových služieb v čase 6.00 až 20.00 hod. Počas nedeľí všetky obchody a reštaurácie zostávajú zatvorené. Naďalej zatvorené ostávajú aj futbalové ihriská pre loptové športy a pokračuje zákaz využívania detských ihrísk, no povolené sú bezkontaktné individuálne športy bez šatní a WC. Seniori nad 65 rokov majú na nákup vyhradený čas počas pracovných dní v čase od 9.00 do 11.00 hod.

Ministerstvo školstva SR zrušilo ústne maturity – výsledok maturity bude priemerom známok stredoškôľakov.

24. apríl

Pri nákupoch seniorov sa mení situácia, povolili im aj iné hodiny.

28. apríl

Po maturitách minister školstva Branislav Gröhling zrušil aj prijímačky na stredné školy. Žiakov budú stredné školy prijímať podľa známok na konci 8. ročníka a z polroka 9. ročníka.

30. apríl

Po prvýkrát v čase koronakrízy zasadalo mestské zastupiteľstvo. V podmienkach mimoriadnej situácie poslanci nezasadali v zasedačke MsÚ, lebo nevyhovuje súčasným prísny hygienickým požiadavkám, najmä dodržania bezpečných vzdialeností medzi účastníkmi zasadnutia. V tomto smere vyšiel mestu v ústrety poslanec Stanislav Hricko, ktorý ponúkol rozsiahly priestor vo svojom podniku zvaný Stodolienka.

NOVÉ PODNETY ZVYČAJNE PRICHÁDZAJÚ Z NOVÉHO PROSTREDIA, ALE – KDE SA ČLOVEK NARODÍ, TAM NECHÁVA SVOJE SRDCE

Rozhovor s Mgr. Zuzanou Hrehovou, štatutárkou OZ Vegetabil - sušiareň liečivých rastlín

Mgr. Zuzana Hrehová študovala na Evanjelickom kolegiálnom gymnáziu v Prešove, potom na Univerzite Pavla Jozefa Šafárika v Košiciach chémiu na bakalárskom stupni a biochémiu na magisterskom stupni. V rámci VŠ štúdia absolvovala tiež polročnú stáž v Nemecku v bavorskom meste Bayreuth. Po ukončení štúdií pracovala vyše 9 rokov vo Výskumnom ústave vysokohorskej biológie v Tatranskej Javorine na pozícii molekulárneho biológa. Ďalší rok pracovne strávila v jednom z tatranských sanatórií ako biochemická laborantka, odkiaľ odišla za prácou do susedných Čiech. Tu začala pôsobiť v bylinkovej záhrade v juhočeskom meste Český Krumlov. Zuzana Hrehová bola iniciátorkou a od 19. februára 2020 je aj štatutárom novovzniknutého Občianskeho združenia Vegetabil – Sušiareň liečivých bylín v Hanušovciach nad Topľou (ďalej iba „OZ“).

(Poznámka: Rozhovor bol nahrávaný 9. marca 2020.)

Ako u vás vznikla myšlienka založiť toto občianske združenie?

Nebola to celkom moja myšlienka. Písala som terajšiemu primátorovi Štefanovi Strakovi, že mám záujem pomôcť so zachránou sušiarne. Vedela som, v akom je stave a že je nutné niečo s tým robiť. Poradil mi obrátiť sa na Samuela Brussa - vedúceho hanušovskej pobočky Krajského múzea v Prešove. On pri spoločnom stretnutí navrhol založiť občianske združenie, vďaka ktorému by sme získali väčšie právomoci pri vybavovaní všetkých potrebných náležitostí súvisiacich so zachránou sušiarne.

Čiže pôvodne ste mali snahu zachrániť sušiareň bez konkrétnejšej predstavy?

Nie. Predstavu som mala – zrekonštruovať pamiatku tak, aby bola funkčná a slúžila Hanušovčanom i ľuďom z okolia.

Sušiareň však patrí nejakému bezdomovcovi, o ktorom ani polícia nevie, kde sa nachádza a majiteľom pozemku je MUDr. Valentín Dulina.

V súčasnej dobe je už známe, že bezdomovec, ktorý je majiteľom sušiarne, žije a kde sa pohybuje. Pred tým nikto nevedel, či je vôbec ešte nažive. Všetky písomnosti od polície či pamiatkového úradu adresované majiteľovi sušiarne boli posielané na mestský úrad Prešov. Za doktorom Du-

linom som bola ešte v jeseni a oboznámila ho s pripravovanými zámermi a s tým, že budeme potrebovať jeho povolenie pri vstupe na pozemok

A čo potom?

Spolu s pamiatkarmi sme za to, aby sa sušiareň presunula na iný pozemok. Od primátora máme sľúbené, že bude v tejto veci nápomocný. Okrem toho členmi nášho OZ sa 19. februára 2020 stali aj štyria súčasní poslanci mestského zastupiteľstva, takže určité zázemie máme aj tu.

Máte už na obnovu sušiarne vypracovaný projekt?

Zatiaľ nie, ale chceme osloviť manželov Haviarovcov a pomoc sľúbili aj tí, ktorí reprezentujú projekt Čierne diery. (Pozn. - Medzičasom, ktorý ubehol od rozhovoru a uverejnením príspevku, Čierne diery vytvorili novú grafiku sušiarne od výtvarníčky Paulíny Rýpákovéj (Várregu).)

Kde plánujete presunúť sušiareň?

Predbežne sa hovorilo o 2-3 variantoch. Buď za ihrisko na mestský pozemok za domom, ktorý patril rodine Kopasových alebo za Malý kaštieľ a budovou národopisnej expozície múzea. Na ustanovujúcom zhromaždení OZ padol aj návrh na začiatok Kláštornej ulice, na voľnú trávnatú plochu. Osobne sa mi najviac páči návrh za ihriskom, keďže sa uvažuje

o jeho zrušení a obnove historického parku na tejto ploche. Vznikol by tak ucelený priestor historického jadra mesta. Avšak konečné slovo budú mať pamiatkari s tým, že to, čo sa dá použiť z pôvodnej budovy, sa použije po jej rozobraní a zbytok sa vyrobí nanovo.

Ako by mal prebiehať proces nadobudnutia vlastníctva sušiarne?

Môžeme pokračovať dvoma postupmi. Prvým je vyvlastnenie pamiatky, ale je to dlhý proces. Rýchlejším postupom je sušiareň odkúpiť kúpno-predajnou zmluvou za symbolické euro. Potrebujeme však všetko poriadne vypracovať v spolupráci s právnikom a exekútorom tak, aby kúpou sušiarne neprešli na OZ dlhy bezdomovca, ktorý je majiteľom sušiarne. Ideálne by bolo, keby sme to všetko aj s rozobratím sušiarne stihli do zimy.

Ak sa vám v tomto roku všetko podarí uskutočniť podľa predbežných plánov, ako chcete v budúcnosti uviesť túto sušiareň do činnosti?

To, či sa zameriame na sušenie bylín alebo sušenie ovocia, záleží v značnej miere od aktuá-

lnej legislatívy a od dopytu ľudí. V prípade sušených bylín sú zákony prísne. Ideálne by bolo, keby sme ich mohli dodávať farmaceutickému priemyslu na výrobu liečiv. Už som sa v tomto smere informovala, žiaľ, z bylín, ktoré sa tu pestujú, v súčasnosti nevyrábajú takmer nič. Vyrába sa zopár tinktúr a do masť sa pridávajú oleje.

Aké sú teda reálne možnosti?

Treba si všímať, po čom je v súčasnosti reálny dopyt, ďalej zvážiť, aby to, čo ľuďom ponúkame, prinieslo i osob a skvalitnenie života. V neposlednom rade si treba uvedomiť, že kvalita životného prostredia je úplne iná ako 20-30 či 100 rokov dozadu. Reálne možnosti sa teda budú odvíjať

od podmienok. Mám na mysli extrémny nárast priemyslu, dopravy (cestnej i leteckej), veľkoplošné využívanie umelých hnojív, výruby lesov a s tým spojené suchá, návalové dažďe a následné záplavy... To všetko sú faktory, ktoré majú vplyv i na kvalitu pôdy a rastlín. Radi by sme ľuďom ponúkli kvalitné byliny. Tie môžeme zbierať v Slanských vrchoch a dávať si robiť ich rozbory v akreditovaných laboratóriách, aby sme mali istotu, čo púšťame von. Alebo môžeme zriadiť vlastnú bylinnú záhradu, ktorá by spĺňala kritériá prírodnej záhrady. Na začiatok je však najjednoduchším riešením sušenie ovocia.

Konkrétne?

Stalo sa, že sme mali doma veľmi bohatú úrodu hrozna a naši ho nestačili jesť, ani spracovávať. Povedala som sestre, že keď robí v škole, nech vezme debničku s hroznom ku vchodu a nech si deti berú a jedia. Zákon to však neumožňuje. Ak by niekto o tom niekde povedal, alebo by prišla kontrola, mohol by z toho byť problém. Takto nám nevyužitá hrozno opadalo, čo mi bolo ľúto. To znamená, že sušiareň bude alternatívou pre tých, ktorí budú mať bohatú úrodu nejakého ovocia, ktoré nebudú stačiť sami spracovávať. My to ovocie za nejaký rozumný peniaz odkúpime, spracujeme a predáme.

Stánkový predaj?

Napríklad. Tak ako sa sezónne

vonku predáva zelenina a ovocie, predávalo by sa aj sušené ovocie či čaj z sušených bylín. Inou možnosťou môže byť aj predaj týchto produktov cez zmluvy s tunajšími kamennými predajňami. Bola by škoda, aby sušiareň ostala len múzeom bez praktického využitia. Mojim snom je pokračovať vo využití sušiarne tak, ako ju pred vyše osemdesiatimi rokmi využíval Alexander Wohl.

Pri bylinách to však môže byť problém. Pracovala som v múzeu v čase, keď pod vedením vtedajšieho riaditeľa Gregora Gašpara bolo niečo podobné realizované tiež a občas boli problémy s kvalitou odkupovaných rastlín.

Áno, v takom prípade nie je istota, kde byliny ľudia zbierali, a teda v akej sú kvalite. Preto je nevyhnutné nákup bylín poriadne premyslieť. Z tohto dôvodu by bolo vhodnejším riešením vytvorenie záhrady, kde by sme pestovali vlastné rastliny, za ktoré dokážeme ručiť kvalitou, veď ide o zdravie človeka.

Ako viem, máte už osobnú skúsenosť s takýmto druhom záhrady v Čechách, kde pracujete. Ako si môžeme takú bylinnú záhradu predstaviť?

Áno, ide o bylinkovú záhradu v Českom Krumlove. Je to náučné oddychové miesto otvorené verejnosti.

Ako ste sa k nej dostali?

Chcela som robiť, čo ma baví. Výskumná robota v Tatrách

bola fajn, chodila som aj veľa do prírody. Avšak pracovné podmienky – to už je reč o inom. Nebola som tam šťastná. K bylinám a k prírode ma ťahalo od detstva vďaka otcovi a dedovi. Príroda ma vždy lákala a predovšetkým rastlinná ríša. V Hanušovciach bol vtedy v múzeu výkup liečivých bylín. Spolu s kamarátmi sme zbierali hluchavku a iné rastliny a nosili ich do výkupu. Byliny som chodila zbierať i s dedom Hrehom. Pamätám si, že si vyrábal masť z kostihoja. Moju záľubu a nadšenie pre rastliny posilnil a utvrdil i pobyt v Tatrách, kde som mala ideálnu príležitosť pozorovať a poznávať rastliny, a to aj vďaka prostrediu a vďaka kolegom botanikom. Často sme chodili spolu pracovať do terénu a čo-to ma naučili. Chcela som sa však posunúť ďalej, preto som hľadala možnosti. Ako prvé som našla štúdium fytoaterapie podľa západnej medicíny, a teda podľa tradície západného sveta, ktorý nám je oveľa bližší a zrozumiteľnejší ako napríklad tradičná čínska medicína (TČM) či ayurvéda. Začala som teda študovať fytoaterapiu na Škole klinickej naturopatie v Prahe. A zakrátko som našla bylinkovú záhradu v Českom Krumlove, kde bola potrebná pomocná ruka. Takže o ďalších krokoch bolo v momente rozhodnuté.

Ako to teda funguje v českokrumlovskej bylinkovej záhrade?

Sú tam dve záhrady. Jedna je bylinková – má názov Kouzelné bylinky – a druhá je vlastne pôvodný ovocný sad s kvetinovou záhradou. V tej prvej je 28 vyvýšených záhonov, ktoré sú ladené podľa problematiky. Jeden je napríklad zameraný na srdce a cievy, v druhom sú bylinky vhodné pre deti, ďalší na obličky a podobne. Okrem toho záhrada pre svojich

návštevníkov zabezpečuje aj komentované či nekomentované prehliadky. To znamená, že si na pripravených tabuľkách buď sami prečítajú informácie o bylinách, alebo sa im venujeme osobne. Súčasťou záhrady je i predajňa, kde si návštevníci môžu zakúpiť bylinkové čaje z našej záhrady a z okolia Krumlova a taktiež iné bylinné produkty ako tinktúry či masť, sirupy českej výroby a literatúru s tematikou bylín, pestovania, ale napríklad i jógy. V záhrade prebieha tiež trojročná škola prírodných terapií.

Čo sa tam vyučuje?

Ide o výuku v oblasti bylín a stravy podľa tradičnej čínskej medicíny s využitím našich stredoeurópskych bylín.

A čo vaše štúdium?

Štúdium Klinickej naturopatie pozostáva z dvoch podoborov - nutričnej medicíny (stravy) a fytoaterapie (bylín). Teda podobne ako štúdium v Českom Krumlove, len s tým rozdielom, že nie podľa TČM, ale podľa západnej medicíny. Bola by som rada, keby sa postupne pri sušiarňach vytvoril tiež priestor pre stretávanie ľudí a osvetovú činnosť, aby sem mohli prísť aj deti zo základných a materských škôl, i všetci tí, ktorí majú záujem dozvedieť sa niečo o bylinkách a ich účinku na naše zdravie. Možno by sa dala pri sušiarňach zriadiť

aj čajovňa – niečo také v Hanušovciach chýba. No čo je najdôležitejšie, chceme dostať do povedomia ľudí potrebu ochrany prírody. K tomu môžu byť užitočné aj poznatky z môjho štúdia.

Sú to naozaj veľmi dobré myšlienky a závery.

Nápadov mám veľa, len na všetko treba čas, energiu, ľudí, peniaze... Osobne verím, že peniaze prídu, rovnako ako ľudia. Dôležitá je vôľa, nezlomná viera, chuť pracovať a nezľaknúť sa roboty a ťažkostí.

Studnicou všetkých týchto nápadov bol teda Český Krumlov?

Nie. Počas dovolenky v Rakúsku som spoznala jedného mladého človeka, ktorý bol pôvodne lesníkom a prešiel na biofarmárčenie so zeleninou. Všetko, čo vypestoval, dodával len na lokálny trh v okruhu 20 km od svojej obce. Uvedomila som si, aké je skvelé, takto pomáhať svojmu okoliu. To bolo impulzom, že by sa to tak dalo robiť aj v Hanušovciach so záchranou sušiarne. Samozrejme, teraz sa mi to už ľahšie hovorí, no spočiatku som mala aj pochybnosti, či to zvládnem, lebo žijem v Čechách. No moje srdce je stále tu, doma, na Šariši.

Ste silný lokálpatriot.

To áno. Hoci žijem relatívne ďaleko od Hanušoviec, stále ma to tu ťahá. No myslím, že aj napriek vzdialenosti môžem byť rodnému mestu nápomocná. Keď človek cestuje po svete, zažije veľa rôznych obohacujúcich vecí, ktoré v domácom prostredí nie sú známe. Nové podnety zvyčajne prichádzajú z nového prostredia. Myslím, že aj Hanušovčania, ktorí nežijú v Hanušovciach, môžu v mnohom pomôcť nášmu mestu. Nemusia vykonať niečo fyzicky, ale trebárs prispieť dobrým nápadom, fi-

nančnou pomocou alebo tvorbou projektov.

Čo vám v Čechách najviac chýba z rodného kraja?

To, že sa tam nemám s kým porozprávať po šarišsky. Šariština je moja rodná reč, ktorou rozprávam najradšej. Kamarátka mi raz povedala, že patríam do Lazoríkovej sekty. (Smeje sa – pozn.1; Ján Lazorík, rodák z Krivian, bol slovenský pedagóg, etnológ, folklorista, zberateľ, archivár, fotograf, spisovateľ, botanik a šľachtiteľ odrôd, ale predovšetkým šíriteľ používania šarištiny na Šariši ako spisovného jazyka – pozn.2). Kde sa človek narodí, tam necháva svoje srdce. A to moje je stále na Šariši pod Oblíkom.

Musí vám teda byť zaťažko rozprávať po česky.

Nevidím dôvod rozprávať po česky. Kedysi sme boli jedina krajina, naše jazyky sú natoľko podobné, takže myslím, že si vieme dobre porozumieť. Keby som žila v inej krajine, kde nerozumejú môjmu jazyku, bolo by to iné. No, samozrejme, odborné veci počas prehládok v bylinkovej záhrade hovorím česky.

A nemáte s tým problém? Predsa už nie sme jedna, ale dve rôzne krajiny.

V Českom Krumlove som doposiaľ nemala žiaden problém. Akurát v Prahe sa mi stalo, že sa tvárili, že mi nerozumejú.

A čo sa týka šarištiny, písala som si kedysi šarišský slovník. Nedávno som sa k nemu vrátila vďaka sušiarňi. Momentálne sa snažím doplniť názvy rastlín a informácie spojené s nimi.

Naozaj? Ja som sa svojho času o to pokúšala tiež, ale doteraz neviem, ako sa po slovensky volajú „kače písčiki“ či „božo paľočki“.

Viem, ako vyzerajú „kače písčiki“, ale tiež neviem slovenský názov. (Pozn. Zuzana Hrehová medzičasom zistila ich slovenský názov. Sú to papuľky z čeľade skorocelovitých. „Bože paľočki“ sú prvosienky.)

Aké šarišské názvy rastlín ešte poznáte?

Minule sme sedeli spolu s babkou a jej sestrou, tak som sa ich pýtala na rastliny a ich mená, ktoré pôvodne používali. Spomínali napríklad tieto: „batožník (repik lekársky), cinterija (zemežlč menšia), rumenok (rumanček kamilkový), kervavník (rebríček, známy aj pod názvom myši chvost), škvrka (smrekovec opadavý), šviba (svíb krvavý), kľen (javor poľný), šverboritka (šípky), kure čerevo (hviezdica), loboda“ - tu však neviem presne, o akú rastlinu ide. Slovenské meno loboda má totiž aj iná rastlina, ktorej listy sa môžu používať namiesto špenátu, rovnako ako púpava, či žihľava. No šarišské názvoslovie rastlín poukazuje nielen na typický

znak tej ktorej rastliny (napríklad „pachnu-ci janko“ na výraznú vôňu jazmínu), ale tiež aj na využívanie bylín pri zdravotných problémoch. Vedeli ste, že napríklad machovke čerešňovej, známej tiež pod názvom židovská čerešňa, sa u nás hovorilo „boľačkove žele“? Táto rastlina sa využívala pri bolestiach a opuchoch. No keď si vyjdem na lúku, nekochám sa len kobercom kvetov, ale si ich aj utrhnem a zjem. Sedmokrásku, podbeľ,

rebríček, fialku...

To naozaj? Ako dieťa som s kamarátkami trhala a jedla na lúke jedine pastiersku kapsičku.

Odtrhnem si a zjem, čokoľvek ma osloví, nepoznám, alebo ak mám na niečo chuť, či ak nájdem moju obľúbenú rastlinu. Keď idem sama do prírody, väčšinou so sebou nič nenesím. Hovorím: Nechodím na túry, chodím na prechádzky. I keď moja prechádzka môže byť niekedy náročnejšia ako iného túra. Rozdiel je v príprave, respektíve nepríprave a schopnosti poradiť si v prírode. Zvyčajne sa potom známi zo mňa smejú, či som sa ešte z niečoho neotrávila.

Tak teda – otrávilí ste sa už z niečoho?

Nie. Iba raz mi prišlo zle, ale predýchala som to. Myslím však, že to tak nemuselo byť, keby som ten list nežula pridlho. S každou rastlinou je to ako so smoothie. V smoothie nápojoch sa vďaka vysokým otáčkam rozbijú rastlinné bunky natoľko, že z nich dokážete získať všetky živiny, ktoré obsahujú, a teda sa v tele môže vstrebať viac užitočných látok. Rovnaký efekt človek môže dosiahnuť aj dôkladným hryzením. Tak aj ja som vtedy na tej lúke žula jeden lístok dovtedy, až ma na hruď začalo zvierať a páliť. Lahla

som si teda na peň, na slnko a čerpala z neho energiu. V ten deň som mala so sebou vodu, ak si dobre spomínam, a napodiv sa našiel aj jeden banán. Tak som ho po kúskoch zjedla a asi po pol hodine oddychu mi nevoľnosť prešla.

A čo huby - zbierate aj tie? Ja ich neviem nachádzať, nevidím ich...

Keby ste chodili častejšie do lesa, naučili by ste sa. Tiež som ich voľakedy nevedela nájsť, no potom v Tatrách som mala neďaleko za domom les, kam som pravidelne chodila na prechádzky. Zistila som, že tam rastú huby. Zo začiatku, prvý rok, sa mi veľmi nedarilo ich nájsť, ale ďalší rok to už bolo lepšie, lebo už som vedela, ako a kam mám upriamovať svoj zrak. Huby sú niekedy pod listami a vidno z nich len kúsok. A potom aj vôňa niekedy napovie. Rovnako je to s rastlinami, ak sa človek o ne nezaujíma, vidí len tie veľké, s výrazným kvetom. So mnou to bolo kedysi rovnako. Dnes už viem rozpoznať i rastliny s drobnou byľou, keď sú ešte bez kvetov. Stále sa však učím. Príroda je nevyčerpatelnou studnicou poznatkov i pokladov.

Doteraz mi nikdy nenapadlo jesť kvety na lúke, ale občas sa na internete stretávam s receptmi, kde sú jedlá ozdobené kvetmi alebo niečo sladké s kvietkami. No kvety som vždy chápala len ako ozdobu. Občas tiež tak robievam šaláty. Robila som už aj čokoládový koláč ozdobený kandizovanými sedmokráskami a fialkami. Natrhané kvety som kandizovala vo vaječných bielkoch. Alebo si uvarím žihľavovú polievku.

Tak prihodíte nám tu nejaký konkrétny recept? Čitateľky sa potešia.

Dobre, myslím, že žihľavová polievka je relatívne známa

i v našich končinách, nakoľko viem, že ju robievali i naše babičky. No ponúknem recept na skvelé jarné smoothie. Ide o podbeľovo-malinové smoothie. Ako základ potrebujeme jablko, k tomu pridáme za hrst podbeľových kvetov, za hrst mrazených malín z minuloročnej úrody a zelené listy podľa ľubovôle a podľa toho, čo poskytnie príroda / záhrada. Aktuálne môžete nazbierať listy púpavy, žihľavy, skorocelu a môžete použiť i špenátové listy. K tomu všetkému treba pridať trochu vody. Ak by ste nemali maliny, môžete dať miesto nich ríbezle alebo iné ovocie, prípadne si upraviť zloženie podľa svojich chutí. Tento recept nemá žiaden konkrétny účinok, zostavila som si ho podľa toho, čo mám rada. Okrem smoothie si v týchto dňoch môžete pripraviť do zásoby pestu z medvedieho cesnaku alebo z ľahko dostupných rastlín, akými sú kozonoha hostcová; táto rastie hojne v lesoch i v záhradách ako burina, alebo z každému dobre známej žihľavy.

Super. No vrátim sa ešte k OZ – ako prebiehala jeho príprava?

V októbri 2019 sme spolu so Samuelom Brussom a Ondrejom Glodom podali žiadosť o registráciu OZ spolu s návrhom stanov na Ministerstvo vnútra SR. K schváleniu OZ došlo 27. decembra 2019, rozhodnutie o schválení sme dostali na Silvestra, teda 31. decembra 2019. Keďže som v tom čase nebola na Slovensku, valné zhromaždenie (ďalej VZ) sme odsunuli na február 2020. Hlavným bodom VZ bolo

schválenie predsedníctva, bez čoho OZ nemôže fungovať.

Boli ste zvolená štatutárom OZ. Kto ďalší je v jeho predsedníctve?

Ondrej Glod bol zvolený za podpredsedu. To znamená, že má moje právomoci, môže konať v čase, keď nie som na Slovensku. Ďalej sme schválili plán práce na rok 2020.

Koľko máte členov?

Spolu je nás zatiaľ 19 členov.

Predpokladám, že máte záujem rozširovať členskú základňu. Aké sú podmienky prijatia?

Radi privítame všetkých, ktorí chcú pomôcť so záchranou unikátnej historickej technickej pamiatky. Na VZ sme odhlasovali výšku minimálneho členského poplatku, a to 10 EUR na rok. Samozrejme, kto chce prispieť väčšou sumou, môže.

Ako vás môžu záujemcovia o členstvo kontaktovať?

Zatiaľ cez Facebook a Instagram, a to cez stránky Vegetabil – sušiareň liečivých bylín. V procese prípravy je tiež vlastná webová stránka, keďže na sociálnych sieťach sa nedajú zverejňovať dokumenty napr. v PDF formáte alebo iných formátoch. Avšak na Facebooku

a Instagrame je zverejnený telefón a e-mail, cez ktoré sa môžu záujemcovia ohlásiť a ja im poskytnem potrebné informácie a pošlem prihlášky. K oficiálnemu prijatiu členov do radov OZ však môže dôjsť len na valnom zhromaždení. Ono schvaľuje nových členov.

Akú pomoc očakávate od svojich členov a sympatizantov?

Vítame akúkoľvek pomoc. Uvedomujem si, že nie každý môže pomáhať finančne a nie každý

môže pomáhať fyzicky. No možno nám niekto vie pomôcť tým, že nám posunie informácie, ktoré sa viažu k sušiarni, k jej fungovaniu, jej majiteľom a podobne. Veľmi by nám pomohli akékoľvek nové poznatky o sušiarni alebo o rodine Alexandra Wohla,

ktorého starí Hanušovčania poznali pod menom Chemčo. Uvedomujem si, že už medzi nami nežije veľa takých pamätníkov, avšak chcem veriť, že sa ešte stále nájde niekto, kto by nám v tomto smere vedel povedať nejaké zaujímavosti. Radi by sme totiž nadviazali kontakt s potomkami pôvodného majiteľa sušiarne. Vieme iba, že mal syna narodeného asi v roku 1931 a dcéru narodenú pravdepodobne v roku 1924, že ich rodina neskončila v koncentračnom tábore, ale je toho málo. Preto sa obraciam na všetkých čitateľov Hanušovských novín – ak môžete, pomôžte nám akýmkoľvek spôsobom. Ide o záchranu nášho kultúrneho dedičstva, ktoré - verím - bude v budúcnosti dobre slúžiť nám i našim potomkom.

**Zhovárala sa Agáta Krupová
Foto poskytla Zuzana Hrehová**

**OZ Vegetabil – Sušiareň liečivých bylín
Banka: Slovenská sporiteľňa
Číslo účtu – IBAN: SK80 0900 0000 0051 6864 9092**

Hanušovské noviny – štvrťročník mesta Hanušovce nad Topľou. Vydavateľ: Mesto – Mestský úrad Hanušovce nad Topľou, Mierová 333/3, 094 31 Hanušovce nad Topľou. IČO: 00332399. ISSN 1339 – 567X. Evidenčné číslo: EV 4320/11. Zodpovedná redaktorka: Mgr. Agáta Krupová (aga). Jazyková úprava: Mgr. Marta Lehetová. Sadzba a design: Zuzana Sotáková. Tlač: Tlačiareň Kušnir Prešov. Info pre čitateľov a prispievateľov Hanušovských novín: Príspevky, námety, upozornenia píše na e-mailovú adresu: hanusovske.noviny01@gmail.com, esemeskujte alebo volajte na č.: 0902 970 853. Uzávierka tohto čísla bola 30. apríla 2020. Uzávierka nasledujúceho čísla 3/2020 bude 31. júla 2020. Nepredajné.

Za obsah jednotlivých príspevkov zodpovedajú ich autori. Redakcia si vyhradzuje právo príspevky krátiť, upraviť alebo neuverejniť. Zásadne nezverejňujeme anonymné príspevky!

... PRIMÁTORA MESTA HANUŠOVCE NAD TOPĽOU PhDr. ŠTEFANA STRAKU, ČO ZMENIL KORONAVÍRUS V ŽIVOTE OBČANOV NÁŠHO MESTA PO UPLYNUTÍ JEDNÉHO MESIACA OD PRVÉHO POTVRDENÉHO PRÍPADU KORONAVÍRUSU NA SLOVENSKU?

Začiatok marca vstúpil aj do histórie nášho mesta opatreniami na zabránenie šírenia pandémie koronavírusu Covid-19. Predpokladám, že prvé, čo ste v tejto súvislosti urobili, ste zvolali krízový štáb mesta. Je tento štáb novovytvorený útvar alebo v rámci civilnej ochrany obyvateľstva bol papierovo vytvorený už predtým a vy ste ho len zvolali?

Krízový štáb mesta bol papierovo utvorený už dávnejšie. Ja ho zvolávam, keďže mám v prípade krízových situácií i úlohu tzv. predsedu miestnej civilnej ochrany.

Kedy ohľadom pandémie koronavírusu zasadal mestský krízový štáb prvýkrát a čo bolo jeho úlohou?

Prvýkrát bol mestský krízový štáb zvolaný 11. marca 2020. Počas porady sa prediskutovali spôsoby ochrany obyvateľstva pred šírením epidémie. Hlavným záverom z diskusie bolo rozhodnutie o zatvorení materskej školy, základnej školy a základnej umeleckej školy od 13. marca 2020.

Kto tvorí tento krízový štáb?

Okrem mňa ho tvoria prednosta MsÚ, zástupca primátora, vedúci oddelenia údržby a správy majetku mesta, riaditeľka ZŠ, riaditeľka MŠ, zástupca zdravotníkov a podľa potreby prizývame ďalších zamestnancov mesta alebo zástupcov organizácií, ktoré na území mesta pôsobia.

Koľkokrát v priebehu tohto prvého mesiaca svojej činnosti zasadal a čo všetko krízový štáb riešil?

Zasadal 3-krát. Riešili sme rôzne problémy súvisiace s COVID-19, napríklad výrobu a distribúciu rúšok, vytvorenie nového režimu prevádzky cintorína, poskytovanie služieb pre seniorov – nákupy a sociálne poradenstvo.

Akou formou spolupracujete s Regionálnym úradom verejného zdravotníctva (RÚVZ) vo Vranove nad Topľou?

Komunikujem hlavne s riaditeľkou RÚVZ Vranov nad Topľou. Často jej telefonujem a konzultujem s ňou rôzne situácie – napr. podmienky pre pohreby, karanténne a hygienické opatrenia pre občanov či špeciálne pokyny pre tých, ktorí boli v kontakte s nakazenými.

Aké právomoci máte ako predseda krízového štábu mesta?

Predseda krízového štábu zvoláva jeho zasadnutia, vydáva opatrenia na riešenie krízovej situácie a poskytuje súčinnosť s ústredným krízovým štábom.

Máte v súčasnosti v našom meste hlásené nejaké pozitívne prípady na koronavírus Covid-19?

K 30. aprílu 2020 nebol na území mesta Hanušovce nad Topľou zaznamenaný ani jeden človek s pozitívnym testom na koronavírus Covid-19. Tento fakt hovorí okrem iného o tom, že občania Hanušovcov boli disciplinovaní počas kritického obdobia a dodržiavali rôzne pokyny na ochranu svojho zdravia a zdravia iných. Za to im patrí veľká vďaka. Bola to pre všetkých ťažká situácia, ale obyvatelia mesta ju zvládli výborne.

Môžete poskytnúť informáciu, koľkí obyvatelia nášho mesta mali nútenú karanténu?

V kontexte zákona na ochranu osobných údajov primátori a starostovia nemajú prístup k takýmto informáciám. Tieto údaje má k dispozícii polícia, ktorá kontrolovala dodržiavanie nútej karantény napr. po návrate občanov zo zahraničia. Tak to bolo ešte čase, kedy nebola povinná štátna karanténa pre tých, ktorí sa vracajú z cudziny.

Hanušovská verejnosť veľmi pozitívne prijala vašu iniciatívu dodať aspoň jedno rúško do každej hanušovskej domácnosti. Kto prišiel s týmto nápadom?

Na začiatku epidémie som videl, že štát nemá a nebude mať k dispozícii dostatok rúšok pre všetkých občanov. Nielen naša krajina na takúto situáciu nebola pripravená. Vnímam som tiež, že v obchodoch sa rúška v marcovom čase nedali kúpiť. Bol to vyslovene nedostatkový tovar. Preto som sa rozhodol zorganizovať so svojimi spolupracovníkmi iniciatívu zameranú na poskytnutie pomoci pre občanov. Zatelefonoval som krajčírkam – dobrovoľníckam, živnostníckam, zamestnancom mesta, pani Danke Vojtovej a jej pracovníčkam z firmy Hanstyle, ... – s prosbou o pomoc, ktorá bola vyslyšaná. Ľuboš Tabaka z firmy Kovtex nám promptne poskytol látky a gumičky, a tak sa potom rýchlo rozběhlo šitie a distribúcia rúšok, ktorú zabezpečil Lukáš Velebír. Postupne sa pridávali ďalší. Napríklad rúška pre občanov darovalo tiež združenie občanov pôvodom z Vietnamu.

Ako Hanušovčania pristúpili k povinnosti nosiť rúška?

Väčšina občanov zodpovedne pristúpila k noseniu rúšok. Tak, ako skoro na celom svete, tak spočiatku aj v našej lokalite nosenie rúšok zľahčovali niektorí teenegeri. Som však rád, že aj mladí nakoniec pochopili to, že nosenie rúšok pomáha v obmedzení šírenia koronavírusu.

Na facebookovej stránke mesta Hanušovce nad Topľou pravidelne informujete občanov o všetkých dôležitých udalostiach, pokynoch a nariadeniach nielen zo strany mesta, ale v tejto mimoriadnej situácii aj štátu a VÚC, ktoré sa dotýkajú života aj obyvateľov nášho mesta. Ako hodnotíte spätné väzby zo strany návštevníkov

tejto stránky?

Spätná väzba je väčšinou kladná. Ľudia mi komunikujú, že sú radi, že majú poruke cez sociálne siete rýchlo čerstvé informácie o tom, čo sa deje. Občas sa k niektorým príspevkom vyskytli aj vyššie diskusie/komentáre. Som však rád, že sporné témy sa vyjasnili, situácia sa upokojila a ľudia pochopili, že hygienické opatrenia boli a sú potrebné.

Cez Facebook ste varovali nedisciplinované skupiny najmä mladých mužov, ktorí svojím nezodpovedným konaním v čase pandémie ohrozovali zdravie ostatných obyvateľov zgrupovaním sa na verejných miestach bez rúšok, napríklad aj pri popíjaní alkoholu. Malo to nejaký účinok, resp. boli takýmto ľuďom uložené iné sankcie?

Áno, zažil som situácie, kedy niektorí ľudia ignorovali nariadenia ústredného krízového štábu. Napríklad i v našom meste boli zakázané skupinové činnosti, ako sú futbalové zápasy či iné formy združovania občanov. A napriek tomu si niektorí z tohto opatrenia robili srandu. Vnímam som to tak, že komunikácia s mladými mala svoj význam a väčšina z nich si nakoniec dala dohodovať. O tom, aké pokuty sa udeľovali, má informácie polícia.

Ako vnímate vy po prvé ako primátor mesta, po druhé ako človek – otec rodiny a po tretie ako povolanie psychológ zmeny, ktoré sa udiali od 6. marca 2020 v našej krajine i v našom meste?

Ako primátor mesta vnímam hlavne veľkú zodpovednosť za svoje rozhodnutia. Tieto rozhodnutia majú dopady na veľké množstvo ľudí z Hanušoviec a okolia. V prvom rade som sa snažil a usilujem sa prispieť k tomu, aby bolo ochránené zdravie občanov. Po odznení 1. vlny epidémie denne vnímam ťažké dopady pandémie na ekonomiku krajiny, mesta, rodín, skoro na všetkých. Je dosť žiteľov rodín, ktorí prišli o svoj príjem a riešia existenčné problémy, že za čo nakúpia potraviny, zaplatia účet za elektrinu či kúrenie. V tejto situácii so svojimi kolegami na MsÚ, riaditeľmi škôl či vedúcimi sociálnych zariadení a ďalšími pracujeme okrem iného na tom, aby sa ochránili a udržali pracovné miesta v rôznych oblastiach života – napríklad v školstve, sociálnych službách alebo v správe a údržbe verejných priestranstiev. Tento krízový manažment je veľmi náročný, ale verím, že kombináciou viacerých opatrení zvládneme úlohy, ktoré sú pred nami.

Ako manžel a otec som obdobie počas epidémie vnímal ako príležitosť pre utuženie svojho vzťahu s dvomi dcérami a manželkou Julkou. Časť svojej pracovnej aktivity mám na úrade, časť v meste

a časť v režime práca z domu. Keďže materská škola od polovice marca nebola v prevádzke, tak je to dosť vyčerpávajúce skĺbiť starostlivosť o malé deti s výkonom práce primátora a predsedu krízového štábu. Otvorenie MŠ bude pre našu rodinu znamenať veľkú pomoc a dôvod pre radosť. Svoje pracovné smeny mávam v tomto období často do druhej-tretej hodiny v noci, keď

že práve v noci mám po celodennom zhone pokoj pre tvorenie či písanie e-mailov. Ako psychológ sa pokúšam chápať túto krízu ako príležitosť. Je to príležitosť, aby sme pochopili to, čo je v živote skutočne dôležité a za čo sa opláti zápasíť. Dobré si uvedomujem, že naše životy ešte dlhú dobu nebudú ako predtým. Všetci hľadáme spôsob, ako zvládnuť túto skúšku. Treba

sa pozrieť do histórie. Pomáha to. Ľudstvo prekonalo aj horšie obdobia. Či to boli svetové vojny, veľké morové epidémie alebo obrovské prírodné pohromy. Som preto pozitívne naladený a presvedčený, že spoločnými silami dokážeme dobre zvládnuť tiež týchto dní.

Pýtala sa Agáta Krupová

NA ÚRADY SI UŽ NEMUSÍTE NOSIŤ

v zmysle Zákona proti byrokracii č. 177/2018 Z.z.

 Výpis z obchodného registra od 01.09.2018	 Výpis zo živnostenského registra od 01.09.2018	 Výpis z listu vlastníctva od 01.09.2018	 Kópia z katastrálnej mapy od 01.10.2018
 Výpis z registra trestov FO od 01.01.2019	 Výpis z registra občianskych zdužení od 01.09.2019	 Výpis z registra neinvestičných fondov od 01.09.2019	 Výpis z registra organizácií s medzinárodným prvkom od 01.09.2019
 Výpis z registra neziskových organizácií od 01.09.2019	 Výpis z registra nadácií od 01.09.2019	 Potvrdenie o návšteve školy od 01.09.2019	 Výpis z registra trestov PO od 01.09.2019
 Potvrdenie o nedoplatkoch na zdravotnom poistení od 01.12.2019	 Potvrdenie o nedoplatkoch na sociálnom poistení od 01.12.2019	 Potvrdenie o nedoplatkoch voči daňovému a colnému úradu od 01.12.2019	 Potvrdenie o dávkach nemocenského poistenia od 01.01.2021
 Potvrdenie o dôchodkových dávkach od 01.01.2021			

V prípade nových podnetov v rámci princípu „Jedenkrát a dost“ nás, prosím, kontaktujte.
Ďakujeme za spoluprácu a podporu.

ÚRAD PODPREDSEDU VLÁDY SR
PRE INVESTÍCIE
A INFORMATIZÁCIU

02 / 35 803 083

stopbyrokracii@vicepremier.gov.sk